

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 11 липня 2013 р. № 593
Київ

Про затвердження Положення про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

[№ 171 від 25.03.2015](#)

[№ 301 від 14.05.2015](#)

[№ 910 від 07.12.2016](#)

[№ 212 від 13.03.2019](#)

[№ 81 від 12.02.2020](#)

[№ 1169 від 10.11.2021](#)

[№ 965 від 27.08.2022](#)

[№ 468 від 09.05.2023](#)}

Відповідно до [частини другої статті 101 Кодексу цивільного захисту України](#) Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити [Положення про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу](#), що додається.
2. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з [переліком](#), що додається.

Прем'єр-міністр України

М.АЗАРОВ

Інд. 70

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 11 липня 2013 р. № 593

ПОЛОЖЕННЯ про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу

{У тексті Положення слова “Закон України “Про засади запобігання і протидії корупції” в усіх відмінках замінено словами [“Закон України “Про запобігання корупції”](#) у відповідному відмінку згідно з Постановою КМ [№ 301 від 14.05.2015](#)}

{У тексті Положення слова “вищий навчальний заклад” та “навчальний заклад” в усіх відмінках і формах числа замінено відповідно словами “заклад вищої освіти” та “заклад освіти” у відповідному відмінку і числі згідно з Постановою КМ [№ 212 від 13.03.2019](#)}

{У тексті Положення слово “дитина-інвалід” замінено словами “дитина з інвалідністю” згідно з Постановою КМ [№ 81 від 12.02.2020](#)}

{У тексті Положення слова “військовий комісаріат” в усіх відмінках і формах числа замінено словами “територіальний центр комплектування та соціальної підтримки” у відповідному відмінку і числі згідно з Постановою КМ [№ 1169 від 10.11.2021](#)}

{У тексті Положення слова “заклад вищої освіти цивільного захисту” та “заклад освіти цивільного захисту” в усіх відмінках і формах числа замінено словами “заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремлений структурний підрозділ” у відповідному відмінку і числі згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

Загальні питання

1. У цьому Положенні визначається порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького

складу та регулюються питання, пов'язані з перебуванням громадян України (далі - громадяни) у добровільному порядку в резерві служби цивільного захисту.

2. Служба цивільного захисту є державною службою особливого характеру, яка забезпечує пожежну охорону, захист населення і територій від негативного впливу надзвичайних ситуацій, вживає заходів до запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, ліквідації їх наслідків у мирний час та в особливий період.

3. Особами рядового і начальницького складу служби цивільного захисту (далі - особи рядового і начальницького складу) є громадяни, які у добровільному порядку прийняті на службу цивільного захисту за контрактом і яким присвоєно відповідно до цього Положення спеціальні звання.

4. Особи рядового і начальницького складу належать до персоналу (кадрів) ДСНС. Статус особи рядового і начальницького складу підтверджується службовим посвідченням, форма та порядок видачі якого встановлюються ДСНС.

Статус рятувальника підтверджується посвідченням, книжкою та жетоном рятувальника.

{Пункт 4 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

На особливий період особам рядового і начальницького складу видаються посвідчення персоналу цивільної оборони (цивільного захисту) відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2022 р. № 1142 "Про затвердження Порядку видачі в особливий період особам, які проходять службу цивільного захисту або працюють в органах управління та силах цивільного захисту, посвідчень і розпізнавальних знаків (емблем) персоналу цивільної оборони (цивільного захисту)" (Офіційний вісник України, 2022 р., № 82, ст. 5031).

{Пункт 4 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

5. Час проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу зараховується до їх страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби відповідно до закону.

6. Особи начальницького складу є особами, уповноваженими на виконання функцій держави, на яких поширюються дія вимог та обмежень, передбачених [Законом України "Про запобігання корупції"](#).

7. Громадяни, які вперше приймаються на службу цивільного захисту, складають Присягу служби цивільного захисту відповідно до [статті 108 Кодексу цивільного захисту України](#).

8. Курсантами вважаються громадяни, які в установленому порядку зараховані до закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або до його відокремленого структурного підрозділу за денною формою здобуття освіти з метою здобуття вищої або фахової передвищої освіти за певним ступенем та яким присвоєно спеціальні звання рядового і молодшого начальницького складу в порядку, визначеному цим Положенням.

Слухачами вважаються особи рядового і начальницького складу, які в установленому порядку зараховані до закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або до його відокремленого структурного підрозділу за денною та заочною формою здобуття освіти з метою здобуття вищої або фахової передвищої освіти за певним ступенем або отримують освітні послуги за програмами післядипломної освіти в цьому закладі.

Ад'юнктами вважаються особи середнього, старшого та вищого начальницького складу, які в установленому порядку зараховані до закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або до його відокремленого структурного підрозділу, наукової установи для здобуття ступеня доктора філософії.

Докторантами вважаються особи середнього, старшого та вищого начальницького складу, які в установленому порядку зараховані або прикріплені до закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, наукової установи для здобуття ступеня доктора наук.

{Пункт 8 в редакції Постанови КМ № 910 від 07.12.2016, № 468 від 09.05.2023}

9. Загальний період служби цивільного захисту включає час перебування особи рядового і начальницького складу на службі цивільного захисту і встановлюється у календарному обчисленні, а у випадках, визначених законодавством, - у пільговому обчисленні.

10. Першим днем проходження служби цивільного захисту вважається день прийняття громадянина на службу цивільного захисту, зарахування його в кадри ДСНС, присвоєння йому відповідного спеціального звання та призначення на посаду в органах та підрозділах цивільного захисту.

{Пункт 10 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

11. Служба цивільного захисту закінчується у разі звільнення особи рядового чи начальницького складу із служби цивільного захисту, загибелі (смерті), визнання її судом безвісно відсутньою або оголошення померлою.

{Пункт 11 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

12. Останнім днем проходження служби цивільного захисту вважається день виключення особи рядового і начальницького складу з кадрів ДСНС.

13. Особи рядового і начальницького складу вважаються такими, що виконують службові обов'язки:

{Абзац перший пункту 13 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

1) на території органу і підрозділу цивільного захисту або в іншому місці роботи (занять) протягом робочого (навчального) часу, включаючи перерви, встановлені розпорядком дня (розкладом занять);

2) під час прямування на службу або із служби, службових поїздок, повернення до місця служби;

3) під час перебування поза місцем розташування органу і підрозділу цивільного захисту, якщо під час такого перебування вони виконують свої обов'язки або направлені за наказом відповідного керівника (начальника).

14. Основним принципом служби цивільного захисту є принцип єдиноначальності, який полягає у:

наділенні керівника (начальника) у повному обсязі розпорядчою владою стосовно підлеглих і покладенні на нього персональної відповідальності перед державою за організацію діяльності очолюваного ним органу чи підрозділу цивільного захисту та кожної особи рядового і начальницького складу;

наданні керівникові (начальникові) права одноособово приймати рішення, видавати накази чи розпорядження;

забезпеченні виконання рішень, наказів чи розпоряджень керівника (начальника), виходячи з результатів всебічної оцінки умов і обставин та керуючись вимогами законодавства.

15. Склад осіб, які перебувають на службі цивільного захисту, поділяється на рядовий і начальницький. Начальницький склад поділяється на молодший, середній, старший і вищий.

Особам рядового і начальницького складу присвоюються такі спеціальні звання:

рядовий склад - рядовий служби цивільного захисту;

молодший начальницький склад - сержант служби цивільного захисту, майстер-сержант служби цивільного захисту, головний майстер-сержант служби цивільного захисту;

{Абзац четвертий пункту 15 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

середній начальницький склад - молодший лейтенант служби цивільного захисту, лейтенант служби цивільного захисту, старший лейтенант служби цивільного захисту, капітан служби цивільного захисту;

старший начальницький склад - майор служби цивільного захисту, підполковник служби цивільного захисту, полковник служби цивільного захисту;

вищий начальницький склад - генерал-майор служби цивільного захисту, генерал-лейтенант служби цивільного захисту, генерал-полковник служби цивільного захисту, генерал служби цивільного захисту України.

16. Граничний вік перебування на службі цивільного захисту встановлюється:

1) для осіб рядового, молодшого і середнього начальницького складу - до 50 років;

2) для осіб старшого начальницького складу - до 55 років;

3) для осіб вищого начальницького складу - до 60 років;

4) для осіб, які перебувають у резерві служби цивільного захисту, - до 60 років.

{Пункт 16 доповнено підпунктом 4 згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

17. Особи рядового і начальницького складу, які мають високу професійну підготовку, досвід практичної роботи на займаній посаді, визнані придатними за станом здоров'я для проходження служби, можуть бути залишені за рішенням керівника відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту, якому надано право на підписання контракту, на службі понад граничний вік до п'яти років, а особам начальницького складу, які проходять службу в закладах освіти та наукових установах і мають науковий ступінь або вчене звання, - до десяти років.

{Пункт 17 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

{Пункт 18 виключено на підставі Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

19. Для осіб рядового і начальницького складу встановлюється п'ятиденний 40-годинний робочий тиждень з двома вихідними днями, а для осіб рядового і начальницького складу, курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів - шестиденний робочий тиждень з одним днем відпочинку.

Несення внутрішньої, гарнізонної та караульної служби особами рядового і начальницького складу може здійснюватися понад установлену тривалість робочого часу.

При змінному режимі служби встановлюється однакова тривалість денної, вечірньої та нічної зміни.

У разі виконання службових обов'язків понад установлену тривалість робочого часу надається час для відпочинку протягом двох наступних місяців.

{Абзац четвертий пункту 19 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1169 від 10.11.2021}

20. У разі встановлення режимів підвищеної готовності, надзвичайної ситуації, надзвичайного стану, а також проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій особи рядового і начальницького складу несуть службу понад установлену тривалість робочого часу, а також у вихідні, святкові та неробочі дні.

{Пункт 20 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

21. Особи рядового і начальницького складу в разі тимчасової непрацездатності звільняються від виконання службових обов'язків на час такої непрацездатності.

22. Внутрішній розпорядок, в якому визначено вимоги до організації служби, та розпорядок дня в органах і підрозділах цивільного захисту встановлюються їх керівниками (начальниками) з урахуванням особливостей діяльності таких органів і підрозділів.

23. Особи начальницького складу зобов'язані сприяти створенню безпечних і здорових умов для несення служби підлеглими, надавати їм можливість для просування по службі з урахуванням досвіду, кваліфікації, професійної майстерності та здібностей, а також створювати належні умови для відпочинку.

24. Особа рядового і начальницького складу має право на проведення службового розслідування за її вимогою з метою зняття безпідставних, на її думку, звинувачень або підозри щодо порушення нею законодавства, службової дисципліни, зловживань чи інших правопорушень у службовій діяльності.

25. Особи рядового і начальницького складу забезпечуються форменим та спеціальним одягом з урахуванням антропометричних даних жінок і чоловіків, знаками розрізнення, спорядженням і засобами індивідуального захисту.

{Пункт 25 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1169 від 10.11.2021}

26. Соціальний і правовий захист осіб рядового і начальницького складу та членів їх сімей забезпечується відповідно до законодавства.

27. Керівники (начальники) органів і підрозділів цивільного захисту несуть персональну відповідальність за невиконання вимог цього Положення та інших нормативно-правових актів з питань проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу.

У разі виявлення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи одержання інформації про вчинення такого правопорушення особою начальницького складу керівники (начальники) органів і підрозділів цивільного захисту зобов'язані у межах своїх повноважень вжити заходів до припинення такого правопорушення та негайно письмово повідомити про його вчинення спеціально уповноваженому суб'єкту у сфері протидії корупції в порядку, визначеному законодавством.

{Абзац другий пункту 27 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 301 від 14.05.2015}

27¹. Особам начальницького складу забороняється під час проходження служби займатися підприємницькою або іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) діяльністю.

Обмеження щодо провадження підприємницькою або іншою оплачуваною діяльністю не поширюються на осіб молодшого начальницького складу, які проходять службу в аварійно-рятувальних формуваннях та пожежно-рятувальних підрозділах у змінному режимі (за умови відсутності у таких осіб повноважень із здійснення заходів державного нагляду (контролю), реєстрації декларацій відповідності матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки, ліцензування).

{Пункт 27¹ доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

{Положення доповнено пунктом 27¹ згідно з Постановою КМ № 212 від 13.03.2019}

Права, обов'язки і відповідальність

28. Особи рядового і начальницького складу користуються правами і виконують службові обов'язки відповідно до законодавства та цього Положення.

29. Особи рядового і начальницького складу можуть бути заохочені або притягнуті до дисциплінарної відповідальності у порядку, передбаченому [Дисциплінарним статутом служби цивільного захисту](#).

За мужність і відвагу, виявлені під час виконання службових обов'язків, зразкове управління органами і підрозділами цивільного захисту, високі показники у професійній підготовці, оволодінні технікою та інші заслуги особи рядового і начальницького складу в установленому законодавством порядку можуть бути представлені до присвоєння почесних звань та відзначення державними нагородами України, нагородження відзнаками Президента України, Кабінету Міністрів України і відомчими заохочувальними відзнаками.

30. Особи рядового і начальницького складу мають право на письмові звернення - пропозиції, заяви та скарги або звернення особисто до посадових осіб, органів і до суду в разі:

прийняття незаконних рішень чи вчинення дій (бездіяльності) щодо них керівниками (начальниками) або іншими особами рядового і начальницького складу, порушення їх прав, законних інтересів та свобод;

незаконного покладення на них обов'язків або незаконного притягнення до відповідальності;

виникнення інших питань, пов'язаних із службовою діяльністю.

Особи рядового і начальницького складу, що подали заяви чи скарги, в яких містяться завідомо неправдиві відомості, притягуються до відповідальності згідно із законом.

31. Особи рядового і начальницького складу зобов'язані:

чесно і сумлінно додержуватися Присяги служби цивільного захисту, виконувати закони України;

добросовісно і в повному обсязі виконувати покладені на них згідно із займаною посадою службові обов'язки;

проходити службу цивільного захисту в тих органах і підрозділах цивільного захисту і в тих місцях, де це викликано інтересами служби;

додержуватися норм професійної та службової етики;

зупинити членство в політичних партіях, організаціях чи рухах на період проходження служби цивільного захисту;

{Пункт 31 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 910 від 07.12.2016}

додержуватися вимог антикорупційного законодавства;

додержуватися законодавства з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання і протидії дискримінації, насильству за ознаками статі та сексуальним домаганням;

{Пункт 31 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 1169 від 10.11.2021}

берегти та підтримувати у належному стані передані їм у користування майно і техніку;

постійно підвищувати рівень професійних знань, удосконалювати свою майстерність;

виявляти повагу до колег по службі, дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, носіння встановленої форми одягу, вітання та етикету;

щороку проходити комплексний медичний огляд, за необхідності психофізіологічне обстеження і тестування, а в разі погіршення стану здоров'я, прийняття рішення про переміщення по службі в іншу місцевість або інших випадках, що потребують додаткового вивчення стану здоров'я, - проходити позачерговий медичний огляд;

{Абзац дванадцятий пункту 31 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

сприяти підтриманню порядку і дисципліни;

звертатись із службових питань до свого безпосереднього керівника (начальника) і з його дозволу - до старшого прямого керівника (начальника), з особистих питань - до свого безпосереднього керівника (начальника), а у разі, коли він нездатний їх вирішити, - до старшого прямого керівника (начальника);

доповідати своєму безпосередньому керівникові (начальникові) про події та обставини, що стосуються виконання службових обов'язків, а також про зроблені їм іншими керівниками (начальниками) зауваження;

додержуватися вимог безпеки, вживати заходів до запобігання захворюванню, травматизму, підвищувати повсякденно фізичну загартованість і тренуваність, утримуватися від шкідливих для здоров'я звичок;

своєчасно подавати відомості про себе, що мають значення для проходження служби цивільного захисту (зміна місця проживання, здобуття освіти, притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності тощо);

повідомляти безпосередньому керівникові (начальникові) про місце свого перебування під час відпустки та у разі відсутності на службі з інших поважних причин (перебування на лікарняному тощо);

з гідністю і честю поводитися в позаслужбовий час.

Особи начальницького складу зобов'язані дотримуватися вимог та обмежень, установлених [Законом України](#) "Про запобігання корупції".

31¹. Курсанти під час навчання (проходження служби цивільного захисту) можуть призначатися до складу добового наряду для підтримання внутрішнього порядку, охорони особового складу, спеціальної та іншої техніки, приміщень і майна та прилеглої території закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленого структурного підрозділу, здійснення контролю за станом справ у підрозділах, своєчасного вжиття заходів із запобігання правопорушенням і виконання інших службових обов'язків, а також можуть залучатися до участі в заходах з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, гасіння пожеж, проведення пошуково-рятувальних, пожежно-рятувальних, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, не пов'язаних з ризиком для життя та здоров'я.

{Положення доповнено пунктом 31¹ згідно з Постановою КМ № 212 від 13.03.2019; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

32. За протиправні дії чи бездіяльність під час виконання службових обов'язків особи рядового і начальницького складу несуть відповідальність згідно із законом.

Прийняття на службу цивільного захисту

33. На службу цивільного захисту із зарахуванням до кадрів ДСНС приймаються на конкурсній та контрактній основі громадяни з повною загальною середньою освітою, які досягли 18-річного віку, відповідають кваліфікаційним вимогам і здатні за своїми особистими, діловими і моральними якостями, освітнім і професійним рівнем та станом здоров'я виконувати службовий обов'язок.

34. Прийняття на службу цивільного захисту здійснюється з урахуванням кваліфікаційних вимог, критеріїв професійної придатності та фахової підготовленості.

35. Стосовно осіб, які приймаються на службу цивільного захисту, за їх письмовою згодою проводиться спеціальна перевірка відповідно до [Закону України](#) "Про запобігання корупції" у разі, коли посади, на які вони претендують, передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища чи належать до посад з підвищеним корупційним ризиком, перелік яких затверджується Національним агентством з питань запобігання корупції.

{Пункт 35 в редакції Постанови КМ № 171 від 25.03.2015}

36. Не може бути прийнятий на службу цивільного захисту громадянин, який був засуджений за вчинення злочину, якщо ця судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, або на якого за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати посади або займатися діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

Кандидати для прийняття на службу цивільного захисту до призначення на посаду зобов'язані повідомити керівництву відповідного органу, на посаду в якому вони претендують, про працюючих у такому органі близьких їм осіб.

{Пункт 36 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1169 від 10.11.2021}

{Пункт 36 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 301 від 14.05.2015}

36¹. Для потреб органів та підрозділів цивільного захисту на службу цивільного захисту можуть бути прийняті громадяни України із числа осіб, звільнених із служби цивільного захисту, які не досягли граничного віку перебування на службі цивільного захисту і визнані центральною лікарсько-експертною комісією, лікарсько-експертними комісіями ДСНС непридатними до служби за станом здоров'я внаслідок захворювання, поранення (травми, контузії, каліцтва), одержаного під час проходження служби, що призвело до встановлення їм інвалідності, часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності (крім розумових, сенсорних, психологічних вад, розладів психіки, поведінки та інших захворювань, визначених МВС).

{Абзац перший пункту 36¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

Призначення осіб, зазначених в абзаці першому цього пункту, здійснюється на посади, що не пов'язані з підвищеним ризиком для життя або здоров'я, на підставі висновку (постанови) центральної лікарсько-експертної комісії ДСНС про придатність до служби цивільного захисту на таких посадах.

Перелік посад, пов'язаних з підвищеним ризиком для життя або здоров'я, визначається МВС.

{Положення доповнено пунктом 36¹ згідно з Постановою КМ [№ 965 від 27.08.2022](#)}

37. Особи, зараховані на перший курс навчання закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів, віком від 17 років, у тому числі ті, яким 17 років виповнюється в рік зарахування на навчання, прирівнюються до осіб, прийнятих на службу цивільного захисту.

{Пункт 38 виключено на підставі Постанови КМ [№ 212 від 13.03.2019](#)}

39. Прийняття на службу цивільного захисту та направлення осіб рядового і начальницького складу для проходження служби в районах, що зазнали радіаційного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, здійснюється за їх згодою за умови, що вони не мають медичних протипоказань до перебування у зазначеній зоні.

40. Особи, які приймаються на службу цивільного захисту та призначаються на посади рядового і молодшого начальницького складу, проходять первинну професійну підготовку, а на посади середнього та старшого начальницького складу - перепідготовку або спеціалізацію у відповідних закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділах.

41. Для забезпечення комплектування посад, що заміщуються особами рядового і начальницького складу в органах чи підрозділах цивільного захисту, їх керівники (начальники) забезпечують організацію роботи з відбору кандидатів для прийняття на службу цивільного захисту.

Основними напрямками зазначеної роботи є:

постійне інформування населення через засоби масової інформації про порядок прийняття на службу цивільного захисту та умови її проходження;

здійснення роз'яснювальних заходів серед окремих груп населення (учнів, студентів, членів молодіжних організацій та спортивних товариств, військовозобов'язаних громадян, працівників підприємств, установ та організацій тощо);

вивчення питань щодо кандидатів, які виявили бажання проходити службу цивільного захисту або навчатися у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділах (вивчення ділових та особистих якостей і даних, документів, рівня фізичної підготовки, стану здоров'я, установлення відповідності кандидатів кваліфікаційним вимогам і критеріям професійної придатності).

42. Під час вивчення питань щодо кандидата для прийняття на службу цивільного захисту або на навчання проводиться:

професійно-психологічний відбір шляхом визначення професійно важливих психологічних якостей особистості та відповідності їх вимогам щодо професійної діяльності (спеціальності);

соціально-правовий відбір кандидата, який пройшов професійно-психологічний відбір, шляхом вивчення його документів, у тому числі за допомогою державних електронних інформаційних ресурсів, (свідоцтва про народження, паспорта громадянина України, військового квитка, трудової книжки (за наявності), документів про освіту, свідоцтва про укладення шлюбу та народження дітей, ділових та особистих якостей, попередньої трудової діяльності (проходження служби), мотивів вступу на службу цивільного захисту;

{Абзац третій пункту 42 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 212 від 13.03.2019](#); в редакції Постанови КМ [№ 1169 від 10.11.2021](#)}

оцінка рівня фізичної підготовки кандидата за встановленими в ДСНС нормативами та стану його здоров'я за результатами медичного огляду закладом охорони здоров'я, яким видається медична довідка про стан здоров'я кандидата за формою, затвердженою МОЗ.

Кандидат ознайомлюється з нормативно-правовими актами, що регламентують порядок проходження служби цивільного захисту, специфікою діяльності органів і підрозділів цивільного захисту, характером майбутньої роботи, умовами грошового, матеріального та пенсійного забезпечення, соціального захисту тощо.

43. На підставі матеріалів щодо кандидатів для прийняття на службу цивільного захисту або навчання керівник (начальник) приймає рішення про доцільність прийняття на службу (направлення на навчання). Висновок про прийняття на службу підписується керівником (начальником) органу чи підрозділу цивільного захисту, на службу до якого оформляється кандидат, керівником підрозділу з питань роботи з персоналом (кадрами) та особою, яка проводила соціально-правовий відбір кандидата.

Якщо посада, на яку претендує особа, передбачає зайняття відповідального або особливо відповідального становища чи належить до посад з підвищеним корупційним ризиком, перелік яких затверджується Національним агентством з питань

запобігання корупції, керівник (начальник) приймає рішення про прийняття на службу (направлення на навчання) за результатами спеціальної перевірки.

{Пункт 43 в редакції Постанови КМ № 171 від 25.03.2015}

44. Рішення про прийняття кандидатів на службу цивільного захисту (направлення на навчання до закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленого структурного підрозділу) приймає керівник (начальник) органу чи підрозділу цивільного захисту, який має право призначати на посади. Кандидати, щодо яких прийнято позитивне рішення, приймаються на службу цивільного захисту після укладення контракту щодо проходження служби цивільного захисту в порядку, встановленому цим Положенням.

Укладення контракту про проходження служби цивільного захисту

45. Контракт про проходження служби цивільного захисту - це письмова угода, що укладається на добровільній основі між громадянином та державою, від імені якої виступає ДСНС, для встановлення правових відносин між сторонами під час проходження такої служби.

46. Для проходження служби цивільного захисту можуть бути укладені такі контракти:

1) про проходження служби цивільного захисту - з особою, яка призначається на посаду рядового або начальницького складу в порядку, встановленому цим Положенням;

{Підпункт 1 пункту 46 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

2) про навчання (проходження служби цивільного захисту) - з особою, яка зарахована за денною формою здобуття освіти до закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або до його відокремленого структурного підрозділу і який виповнилося 18 років, а в разі, коли особа на час зарахування не досягла зазначеного віку, - після його досягнення або відповідно до вимог [Цивільного кодексу України](#);

{Підпункт 2 пункту 46 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

3) про перебування у резерві служби цивільного захисту - з особою, зарахованою до резерву служби цивільного захисту в порядку, встановленому цим Положенням.

46¹. Відмова особи, яка зарахована за денною формою здобуття освіти до закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або до його відокремленого структурного підрозділу та якій виповнилося 18 років, від укладання контракту про навчання (проходження служби цивільного захисту), тягне за собою відрахування такої особи із закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленого структурного підрозділу, звільнення із служби цивільного захисту з виключенням з кадрів ДСНС та направлення до відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки для взяття на військовий облік.

{Положення доповнено пунктом 46¹ згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

46². Обов'язковою умовою контракту про навчання (проходження служби цивільного захисту) є заборона залучати відповідну особу до виконання робіт, пов'язаних із ризиком для життя і здоров'я.

{Положення доповнено пунктом 46² згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

47. Контракт укладається:

1) про проходження служби цивільного захисту - на строк:

від одного до п'яти років - з особами, які приймаються на службу за контрактом на посади, що заміщуються особами рядового і начальницького складу, або проходять службу цивільного захисту;

три роки - з випускниками закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленого структурного підрозділу;

2) про навчання (проходження служби цивільного захисту) - на строк навчання в закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленому структурному підрозділу;

3) п'ять років - з особами, які зараховуються до резерву служби цивільного захисту.

{Пункт 47 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

48. Контракт може бути продовжено після закінчення строку дії попереднього контракту на строк, визначений у [пункті 47](#) цього Положення.

49. Тривалість дії останнього контракту визначається строком, який залишився до досягнення особою рядового і начальницького складу граничного віку перебування на службі цивільного захисту або строку, на який особу залишено на службі цивільного захисту понад граничний вік.

50. Строк дії контракту про проходження служби цивільного захисту з особами рядового і начальницького складу, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами або відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а в разі, коли дитина потребує домашнього догляду, - тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку, а в разі, коли дитина хвора на цукровий діабет I типу (інсулінозалежний) або дитина, якій

не встановлено інвалідність, хвора на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне (орфанне) захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, - до досягнення дитиною шістнадцятирічного віку, а в разі, коли дитині встановлено категорію "дитина з інвалідністю підгрупи А" або дитина, якій не встановлено інвалідність, отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, паліативної допомоги, - до досягнення дитиною вісімнадцятирічного віку, за їх бажанням може бути продовжений на період перебування осіб рядового і начальницького складу в таких відпустках.

{Пункт 50 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 910 від 07.12.2016](#); в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

50¹. Для потреб органів та підрозділів цивільного захисту особам рядового і начальницького складу, які під час проходження служби цивільного захисту визнані центральною лікарсько-експертною комісією, лікарсько-експертними комісіями ДСНС непридатними до служби за станом здоров'я внаслідок захворювання, поранення (травми, контузії, каліцтва), одержаного під час проходження служби, що призвело до встановлення їм інвалідності, часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності (крім розумових, сенсорних, психологічних вад, розладів психіки, поведінки та інших захворювань, визначених МВС), за їх зверненням може бути продовжено службу до закінчення строку дії контракту про проходження служби цивільного захисту з можливістю укладення нового контракту, але не більше ніж до досягнення граничного віку перебування на службі цивільного захисту.

{Абзац перший пункту 50¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

Продовження служби цивільного захисту (строку дії контракту) особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, допускається на посадах, що не пов'язані з підвищеним ризиком для життя або здоров'я, на підставі висновку (постанови) центральної лікарсько-експертної комісії ДСНС про їх придатність до служби цивільного захисту на таких посадах.

{Положення доповнено пунктом 50¹ згідно з Постановою КМ [№ 965 від 27.08.2022](#)}

51. Контракт укладається у двох примірниках (контракт про навчання (проходження служби цивільного захисту) - у трьох примірниках) (по одному для кожної із сторін), що мають однакову юридичну силу, за формою згідно з [додатками 1 і 2](#), кожний з яких підписується особою, яка вступає на службу цивільного захисту чи продовжує її, і посадовою особою ДСНС, якій надано право на підписання контракту, а контракт про навчання (проходження служби цивільного захисту) - також замовником (керівником (начальником) органу чи підрозділу цивільного захисту), скріплюється гербовою печаткою відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту і зберігається у кожної із сторін.

{Абзац перший пункту 51 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1169 від 10.11.2021](#)}

Примірник контракту, що залишається в ДСНС, долучається до матеріалів для формування особової справи особи, яка приймається на службу цивільного захисту, особової справи особи рядового чи начальницького складу, яка продовжує службу цивільного захисту.

Після укладення контракту видається наказ по особовому складу про прийняття на службу цивільного захисту і призначення на посаду.

52. Право на підписання контракту від імені ДСНС надається:

1) про проходження служби цивільного захисту:

Голові ДСНС:

- з особами начальницького складу, які призначаються на посади (проходять службу цивільного захисту на посадах), передбачені штатом (штатним розписом), в апараті ДСНС;

- з керівниками територіальних органів ДСНС, підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту (аварійно-рятувальних формувань центрального підпорядкування, спеціальних авіаційних, морських та інших формувань, навчальних центрів), закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів, наукових установ та їх заступниками, які призначаються на посади начальницького складу (проходять службу цивільного захисту на посадах), передбачені штатом (штатним розписом);

керівникові територіального органу ДСНС - з особами рядового і начальницького складу, які призначаються на посади (проходять службу цивільного захисту на посадах), передбачені штатом (штатним розписом), у територіальних органах ДСНС та підпорядкованих їм аварійно-рятувальних формуваннях спеціального призначення, державних пожежно-рятувальних підрозділах (частинах) та підрозділах забезпечення;

керівникові підрозділу Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту (аварійно-рятувального формування центрального підпорядкування, спеціального авіаційного, морського та іншого формування, навчального центру), закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленого структурного підрозділу, наукової установи - з особами рядового і начальницького складу, які призначаються на посади (проходять службу цивільного захисту на посадах), передбачені штатом (штатним розписом), у цьому підрозділі, закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленому структурному підрозділі, науковій установі;

{Підпункт 1 пункту 52 в редакції Постанови КМ [№ 910 від 07.12.2016](#)}

2) про навчання (проходження служби цивільного захисту):

ректору (начальнику) закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленого структурного підрозділу - з курсантами (слухачами), зарахованими до закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання,

які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів; з ад'юнктами (докторантами), зарахованими до закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів;

начальникові наукової установи - з ад'юнктами (докторантами), зарахованими до наукової установи.

53. Строк дії контракту обчислюється з дня набрання ним чинності. Про день набрання чинності контрактом робиться відповідний запис в усіх примірниках контракту.

Строк дії контракту обчислюється повними роками.

54. Контракт про проходження служби цивільного захисту, укладений з громадянами, прийнятими на службу, а також з особами, які прибули до ДСНС для подальшого проходження служби з інших державних органів, набирає чинності з дня прийняття їх на службу цивільного захисту з одночасним зарахуванням до кадрів ДСНС, присвоєнням спеціальних звань (присвоєнням спеціальних звань у порядку переатестування) та призначенням на посади, про що оголошується у наказі по особовому складу.

Контракт про проходження служби цивільного захисту, укладений з випускниками закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів набирає чинності наступного дня після дня припинення дії контракту про навчання (проходження служби цивільного захисту), про що оголошується у наказі по особовому складу.

Контракт про навчання (проходження служби цивільного захисту), укладений з курсантами закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів, набирає чинності з дня прийняття їх на службу (навчання) із зарахуванням в кадри ДСНС, присвоєння спеціальних звань рядового складу з одночасним призначенням на посади курсантів, про що оголошується у наказі по особовому складу.

Контракт про навчання (проходження служби цивільного захисту), укладений із слухачами (ад'юнктами, докторантами) закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленого структурного підрозділу, наукової установи, які зараховуються за денною формою здобуття освіти, набирає чинності з дня зарахування на навчання з одночасним призначенням на відповідні посади, про що оголошується в наказі по особовому складу.

{Пункт 54 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

55. Новий контракт про проходження служби укладається між посадовою особою, якій надано право на підписання контракту, та особою рядового і начальницького складу не пізніше, ніж за два тижні до закінчення строку дії чинного контракту.

Про укладення нового контракту оголошується у наказі по особовому складу не пізніше наступного дня після закінчення строку дії попереднього контракту, після чого він набирає чинності.

56. Днем припинення строку дії контракту вважається:

день закінчення строку дії контракту;

день, зазначений у наказі по особовому складу про звільнення із служби цивільного захисту (але не раніше дня виключення особи рядового і начальницького складу з кадрів ДСНС) - у разі дострокового розірвання контракту;

наступний день після смерті (загибелі) особи рядового і начальницького складу, а також визнання її судом безвісно відсутньою або оголошення померлою.

Днем припинення строку дії контракту про проходження служби цивільного захисту з особою (слухачем, ад'юнктом, докторантом), яка зарахована за денною формою здобуття освіти до закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або до його відокремленого структурного підрозділу чи наукової установи, вважається день, який передує дню набрання чинності укладеним з нею контрактом про навчання (проходження служби цивільного захисту).

{Пункт 56 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

Днем припинення строку дії контракту про навчання (проходження служби цивільного захисту) вважається день закінчення навчання курсантом за відповідною освітньо-професійною програмою та присвоєння йому спеціального звання молодшого або середнього начальницького складу та присудження відповідного ступеня вищої освіти.

{Абзац пункту 56 в редакції Постанови КМ [№ 910 від 07.12.2016](#); із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

Для слухачів (ад'юнктів, докторантів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів та наукових установ цивільного захисту, які навчаються за денною формою здобуття освіти, днем припинення строку дії контракту про здобуття освіти (проходження служби цивільного захисту) вважається день закінчення здобуття освіти, який передує дню набрання чинності укладеним з ним контрактом про проходження служби цивільного захисту.

{Абзац сьомий пункту 56 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

У разі припинення строку дії контракту в примірнику контракту, що зберігається в особовій справі, робиться запис про підставу та дату припинення його дії, який скріплюється гербовою печаткою. Особа рядового і начальницького складу подає за бажанням другий примірник контракту до відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту, в якому робиться такий самий запис, що і в першому примірнику.

Призначення на посади. Переміщення по службі

57. Посади, на які призначаються особи рядового і начальницького складу, та відповідні їм спеціальні звання служби цивільного захисту визначаються штатом (штатним розписом).

58. Перелік посад, що підлягають заміщенню особами рядового і начальницького складу, та перелік посад для призначення (звільнення) осіб рядового і начальницького складу (далі - номенклатура посад) визначаються ДСНС.

59. Перелік посад, що підлягають заміщенню особами вищого начальницького складу служби цивільного захисту, та граничних спеціальних звань за цими посадами затверджується Президентом України.

60. Призначення осіб рядового і начальницького складу на посади та переміщення їх по службі здійснюється на підставі клопотань прямих начальників, погоджених із старшими прямими начальниками, рішень (висновків, рекомендацій) атестаційних комісій та з урахуванням стану здоров'я осіб рядового і начальницького складу.

{Абзац перший пункту 60 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 81 від 12.02.2020, № 468 від 09.05.2023}

Призначення (звільнення) з посад керівників та заступників керівників самостійних структурних підрозділів апарату ДСНС та територіальних органів ДСНС здійснюється з урахуванням вимог Законів України "[Про центральні органи виконавчої влади](#)" та "[Про місцеві державні адміністрації](#)".

{Пункт 60 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 910 від 07.12.2016}

61. Особи рядового і начальницького складу призначаються на посади, які передбачені штатами (штатними розписами) органів чи підрозділів цивільного захисту, наказами по особовому складу відповідних керівників (начальників) згідно з номенклатурою посад.

62. Призначення осіб рядового і начальницького складу на посади та переміщення їх по службі здійснюється з додержанням таких вимог:

1) посади рядового і начальницького складу комплектуються особами, придатними за станом здоров'я для проходження служби, з урахуванням їх ділових і особистих якостей, рівня професійної підготовки і досвіду практичної роботи;

2) призначення на посади та переміщення по службі осіб рядового і начальницького складу здійснюється з урахуванням основної або спорідненої спеціальності чи досвіду практичної роботи, освіти, наукового ступеня;

3) переміщення по службі здійснюється, як правило, без зарахування в розпорядження керівників (начальників). Призначення на посади осіб рядового і начальницького складу, які перебувають у розпорядженні керівників (начальників), здійснюється в найкоротший строк;

4) випускники закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів призначаються на посади, що відповідають здобутому ними відповідному ступеню вищої освіти і кваліфікації, безпосередньо після їх прибуття до органу або підрозділу цивільного захисту з подальшим наданням щорічної основної відпустки;

{Підпункт 4 пункту 62 в редакції Постанови КМ № 910 від 07.12.2016}

5) особи, які приймаються на службу цивільного захисту, призначаються на посади з дня їх прибуття для проходження служби до органу чи підрозділу цивільного захисту, але не раніше дня, що настає за днем звільнення їх з попереднього місця роботи (служби);

6) переміщення по службі в іншу місцевість осіб рядового і начальницького складу, які не досягли граничного віку перебування на службі та визнані лікарсько-експертною комісією придатними або обмежено придатними до служби, але мають потребу за станом свого здоров'я або за станом здоров'я членів сім'ї змінити місце служби (проживання), здійснюється за рішенням відповідних керівників (начальників) на підставі висновку лікарсько-експертної комісії;

7) особи рядового і начальницького складу не можуть перебувати з близькими особами, до яких належать особи, зазначені в [абзаці четвертому](#) частини першої статті 1 Закону України "Про запобігання корупції", у відносинах прямої організаційної та правової залежності підлеглої особи від її керівника (начальника), у тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань щодо прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень, здійснення контролю за їх виконанням.

{Абзац перший підпункту 7 пункту 62 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 301 від 14.05.2015}

Особа, яка претендує на зайняття посади в органі чи підрозділі цивільного захисту, зобов'язана повідомити керівнику (начальнику) такого органу чи підрозділу про працюючих у ньому близьких їй осіб.

У разі виникнення обставин, що призводять до порушення вимог [абзацу першого](#) цього підпункту, особи рядового і начальницького складу та близькі їм особи вживають заходів до усунення таких обставин у п'ятнадцятиденний строк. У разі коли у зазначений строк такі обставини добровільно не усунуто, особи рядового і начальницького складу та/або близькі їм особи у місячний строк підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає пряме підпорядкування.

{Абзац третій підпункту 7 пункту 62 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 301 від 14.05.2015}

У разі неможливості зазначеного переведення особи рядового і начальницького складу, які перебувають в підпорядкуванні, підлягають звільненню із служби цивільного захисту.

{Абзац четвертий підпункту 7 пункту 62 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

Особі рядового і начальницького складу забороняється брати участь у роботі колегіальних органів під час розгляду питань щодо призначення на посаду близьких їй осіб та в будь-який інший спосіб впливати на прийняття такого рішення;

8) забороняється призначення на посади, що заміщуються особами рядового і начальницького складу, крім посад, пов'язаних

з педагогічною та науковою діяльністю осіб у порядку службового сумісництва;

9) особи рядового і молодшого начальницького складу, які мають вищу освіту (навчаються у закладах вищої освіти), можуть призначатися на посади середнього начальницького складу з урахуванням їх ділових та особистих якостей за умови, що за такими посадами штатом (штатним розписом) не передбачена наявність підлеглих осіб середнього та старшого начальницького складу. У разі потреби у заміщенні таких посад особами середнього та старшого начальницького складу особи рядового чи молодшого начальницького складу переміщуються на посади, які вони займали до такого призначення, або на інші посади, але не нижчі за ті, які вони займали перед призначенням на посади середнього начальницького складу;

{Підпункт 9 пункту 62 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

10) особа рядового і начальницького складу, яка має дисциплінарне стягнення, не може бути призначена на вищу посаду;

11) особи начальницького складу, які проходять службу в районах, що зазнали радіаційного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, у разі встановлення захворювання, причина виникнення якого пов'язана із впливом радіаційного фактору, переводяться до органів чи підрозділів, з яких вони направлялися для виконання службових обов'язків у зазначених районах, на посади не нижче тих, які вони займають;

12) на посади, що заміщуються особами рядового і начальницького складу, у разі, коли такі посади займають особи, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами або відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а в разі, коли дитина потребує домашнього догляду, - тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку, а в разі, коли дитина хвора на цукровий діабет I типу (інсулінозалежний) або дитина, якій не встановлено інвалідність, хвора на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне (орфанне) захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, - до досягнення дитиною шістнадцятирічного віку, а в разі, коли дитині встановлено категорію "дитина з інвалідністю підгрупи А" або дитина, якій не встановлено інвалідність, отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, - до досягнення дитиною вісімнадцятирічного віку, дозволяється призначати осіб, які не мають спеціальних звань, на умовах строкового трудового договору.

{Пункт 62 доповнено підпунктом 12 згідно з Постановою КМ [№ 910 від 07.12.2016](#); в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

63. Призначення осіб рядового і начальницького складу (переміщення по службі) здійснюється:

1) на вищі посади - у порядку просування по службі;

2) на рівнозначні посади:

в інтересах служби для більш доцільного використання за фахом чи досвідом практичної роботи;

у разі проведення планової заміни, ротації кадрів;

за особистим проханням з урахуванням ділових і особистих якостей, рівня професійної підготовки і досвіду практичної роботи;

у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційно-штатних заходів;

за сімейними обставинами;

за станом здоров'я - на підставі висновку центральної лікарсько-експертної комісії, лікарсько-експертної комісії ДСНС;

{Абзац сьомий підпункту 2 пункту 63 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

3) на нижчі посади:

у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційно-штатних заходів;

за станом здоров'я - на підставі висновку центральної лікарсько-експертної комісії, лікарсько-експертної комісії ДСНС;

{Абзац третій підпункту 3 пункту 63 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

з урахуванням ділових і особистих якостей, рівня професійної підготовки і досвіду практичної роботи - за результатами атестації;

за особистим проханням;

у порядку накладення дисциплінарного стягнення.

У разі призначення особи рядового і начальницького складу на нижчу посаду в порядку накладення дисциплінарного стягнення відповідний наказ доводиться до відома такої особи шляхом його оголошення;

4) у зв'язку із вступом до закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленого структурного підрозділу із звільненням з посади, а також у зв'язку із закінченням навчання у закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленому структурному підрозділі.

64. Призначення з вищих посад на нижчі у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційно-штатних заходів здійснюється прямими начальниками у межах наданих їм прав щодо призначення на посади за умови відсутності можливості призначити особу рядового і начальницького складу на рівнозначну посаду в цьому ж органі чи підрозділі цивільного захисту.

65. Під час здійснення організаційно-штатних заходів, пов'язаних із скороченням чисельності, переважне право залишення на посаді надається більш кваліфікованій особі.

{Абзац другий пункту 65 виключено на підставі Постанови КМ [№ 81 від 12.02.2020](#)}

Придатність осіб рядового і начальницького складу до проходження служби на займаних посадах визначається лікарсько-експертними комісіями ДСНС.

У разі коли особа рядового і начальницького складу за станом здоров'я не може виконувати обов'язки на посаді, яку вона займає, така особа в обов'язковому порядку переміщується на іншу рівнозначну або нижчу вакантну посаду, на якій їй згідно з висновком лікарсько-експертної комісії ДСНС дозволяється виконувати службові обов'язки. У разі відсутності таких вакантних посад особа рядового і начальницького складу звільняється із служби за станом здоров'я.

У разі застосування дисциплінарного стягнення у вигляді звільнення особи рядового і начальницького складу з посади наказ про накладення дисциплінарного стягнення видається посадовою особою, якій надано право призначати на таку посаду.

Поновлення особи рядового і начальницького складу на посаді здійснюється за наказом по особовому складу після зняття дисциплінарного стягнення за наказами, виданими посадовими особами, яким надано право знімати накладене дисциплінарне стягнення у вигляді звільнення з посади та призначати на відповідні посади.

Якщо посада, на якій особа рядового і начальницького складу перебувала до застосування до неї дисциплінарного стягнення у вигляді звільнення з посади, зайнята іншою особою та відсутні вакантні рівнозначні посади, особа рядового чи начальницького складу залишається на посаді, на яку її було призначено у порядку накладення дисциплінарного стягнення, та має переважне право на призначення у разі вивільнення рівнозначної посади.

66. Особи рядового і начальницького складу, які мають статус учасника ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС або учасника бойових дій, у разі проведення організаційно-штатних заходів мають переважне право залишення на службі.

67. Особи рядового і начальницького складу, переміщені з вищих посад на нижчі, можуть просуватися по службі з урахуванням вимог цього Положення, а понижені у посаді в порядку дисциплінарного стягнення - після того, як таке стягнення буде знято в установленому порядку.

68. Особи рядового і начальницького складу, які переміщені на нижчі посади у зв'язку з проведенням організаційно-штатних заходів, мають переважне право на просування по службі. При цьому особи, які відповідають вимогам для заміщення вищих посад, протягом одного року призначаються на посади, не нижчі за ті, з яких вони були переміщені (за наявності вакантних посад).

69. Посада вважається вищою, якщо за цією посадою передбачено вище спеціальне звання, а за умови рівних спеціальних звань - більший розмір посадового окладу. У разі коли за керівною посадою передбачено нижче спеціальне звання, але вищий посадовий оклад порівняно з посадою, що не є керівною, вищою вважається керівна посада.

Якщо штатом (штатним розписом) передбачено два спеціальних звання або диференційовані посадові оклади, до уваги береться вище спеціальне звання або вищий посадовий оклад.

70. Рішення про переміщення особи рядового і начальницького складу на іншу посаду приймається керівником (начальником) відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту з урахуванням результатів атестації та рекомендацій його безпосереднього керівника (начальника).

71. Просування по службі осіб рядового і начальницького складу проводиться з урахуванням здобутого ними ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня), професійних, ділових та особистих якостей, результатів служби і проявленої здатності виконувати службові обов'язки на вищій посаді, а також стану здоров'я.

{Пункт 71 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 910 від 07.12.2016}

72. У наказах по особовому складу про переміщення осіб рядового і начальницького складу на нижчі або рівнозначні посади зазначаються підстави переміщення, визначені цим Положенням.

{Пункт 73 виключено на підставі Постанови КМ № 1169 від 10.11.2021}

74. *{Абзац перший пункту 74 виключено на підставі Постанови КМ № 81 від 12.02.2020}*

Особи рядового і начальницького складу, які переміщуються по службі, повинні вибути до нового місця служби після передачі справ і посад, але не пізніше як через 10 днів від дня одержання органом чи підрозділом цивільного захисту наказу про переміщення по службі, крім випадків, коли особа рядового і начальницького складу перебуває у відпустці, відрядженні або на лікуванні.

Порядок прийому та передачі справ і посад особами рядового і начальницького складу визначається МВС.

{Абзац третій пункту 74 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 81 від 12.02.2020}

75. Переміщення по службі в іншу місцевість осіб рядового і начальницького складу, які потребують за станом свого здоров'я зміни місця служби (проживання) або за станом здоров'я членів їх сімей зміни місця проживання, здійснюється за їх рапортами на підставі висновку лікарсько-експертної комісії.

Якщо особа начальницького складу служби цивільного захисту за станом свого здоров'я потребує зміни місця служби (проживання), під час переміщення по службі в іншу місцевість така особа за її згодою може бути призначена на нижчу посаду.

76. Рішення про направлення осіб рядового і начальницького складу для проходження служби в районах, що зазнали радіаційного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, та встановлення строків служби в них приймається з урахуванням висновків лікарсько-експертних комісій за відсутності медичних протипоказань.

77. Не допускається переміщення для подальшого проходження служби в іншу місцевість осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту в разі:

неможливості проходження особою рядового і начальницького складу служби у місцевості, в яку її переводять, згідно з висновком лікарсько-експертної комісії ДСНС;

неможливості проживання членів сім'ї особи рядового і начальницького складу за станом здоров'я в місцевості, в яку таку особу переміщено, згідно з висновком лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я за місцем проживання або

лікування;

{Абзац третій пункту 77 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

потреби у догляді за непрацездатними чи хворими батьками, дружиною (чоловіком), опікунами і піклувальниками, які проживають окремо від сім'ї такої особи у тому ж населеному пункті, згідно з висновком відповідної комісії органів соціального забезпечення.

78. У разі незаконного звільнення особи рядового і начальницького складу або переведення на іншу посаду такі особи підлягають поновленню на посаді, яку займали раніше, або призначенню на іншу рівнозначну посаду.

79. Особа рядового і начальницького складу для вирішення питання щодо подальшого проходження служби може бути звільнена із займаної посади із зарахуванням у розпорядження керівника (начальника) відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту в разі:

ліквідації (реорганізації) органу чи підрозділу цивільного захисту, а також у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційно-штатних заходів, - до двох місяців;

{Абзац другий пункту 79 в редакції Постанови КМ № 910 від 07.12.2016}

коли посада, на яку планується призначення особи начальницького складу, належить до номенклатури посад нижчої посадової особи - до двох місяців;

застосування дисциплінарного стягнення про звільнення особи рядового і начальницького складу з посади, якщо неможливо відразу призначити її на нижчу посаду, - до двох місяців;

поновлення за рішенням суду особи рядового чи начальницького складу, яка раніше займала цю посаду, - до двох місяців;

{Пункт 79 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 910 від 07.12.2016}

закінчення строку контракту під час перебування особи рядового чи начальницького складу в щорічній основній відпустці або на лікуванні - до завершення щорічної основної відпустки або лікування, але не більше ніж шість місяців (крім випадків перебування осіб рядового і начальницького складу, які перебувають на лікуванні у зв'язку з одержанням ними травм, професійних захворювань та інших ушкоджень під час виконання службових обов'язків), за рішенням Голови ДСНС;

{Пункт 79 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 910 від 07.12.2016}

виникнення обставин прямого підпорядкування близькій особі - до одного місяця;

{Пункт 79 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 910 від 07.12.2016}

направлення випускників закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів після закінчення навчання для подальшого проходження служби - до двох місяців;

коли стосовно особи рядового і начальницького складу вжито запобіжних заходів у кримінальній справі у вигляді домашнього арешту або взяття під варту - до скасування чи зміни запобіжного заходу;

коли відсутні відомості про особу рядового і начальницького складу понад один місяць, - до її повернення на службу або до дня набрання чинності рішенням суду про визнання її безвісно відсутньою чи оголошення померлою.

80. Особи рядового і начальницького складу звільняються з посад та зараховуються у розпорядження відповідних керівників (начальників) наказами по особовому складу керівників (начальників), які мають право призначати на такі посади.

81. Особи рядового і начальницького складу, які зараховані у розпорядження відповідно до [абзаців другого - п'ятого, сьомого, восьмого](#) пункту 79 цього Положення, продовжують проходити службу цивільного захисту згідно з цим Положенням, виконуючи службові обов'язки у межах, визначених посадовою особою, в чиему розпорядженні вони перебувають. Посадові особи, у розпорядженні яких перебувають особи рядового і начальницького складу, несуть персональну відповідальність за додержання ними службової дисципліни та розпорядку дня.

{Пункт 81 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

82. У строк перебування особи рядового і начальницького складу у розпорядженні керівника (начальника) відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту не зараховується час:

перебування її на стаціонарному лікуванні (обстеженні, медичному огляді) або проходження нею лікарсько-експертної комісії;

перебування її у відпустці (крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами або відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а в разі, коли дитина потребує домашнього догляду, - тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку, а в разі, коли дитина хвора на цукровий діабет I типу (інсулінозалежний) або дитина, якій не встановлено інвалідність, хвора на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне (орфанне) захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, - до досягнення дитиною шістнадцятирічного віку, а в разі, коли дитині встановлено категорію "дитина з інвалідністю підгрупи А" або дитина, якій не встановлено інвалідність, отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, - до досягнення дитиною вісімнадцятирічного віку).

{Абзац третій пункту 82 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 910 від 07.12.2016; в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

83. Загальний строк перебування особи рядового і начальницького складу в розпорядженні керівника (начальника) відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту не може бути більшим, ніж шість місяців з урахуванням часу перебування на стаціонарному лікуванні (обстеженні, медичному огляді) та у відпустці (крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами або

відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а в разі, коли дитина потребує домашнього догляду, - тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку, а в разі, коли дитина хвора на цукровий діабет I типу (інсулінозалежний) або дитина, якій не встановлено інвалідність, хвора на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне (орфанне) захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, - до досягнення дитиною шістнадцятирічного віку, а в разі, коли дитині встановлено категорію "дитина з інвалідністю підгрупи А" або дитина, якій не встановлено інвалідність, отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, - до досягнення дитиною вісімнадцятирічного віку). У разі наявності підстав для продовження строку лікування за висновком закладу охорони здоров'я строк перебування в розпорядженні керівника (начальника) відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту може бути продовжений Головою ДСНС до завершення лікування.

{Пункт 83 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 910 від 07.12.2016](#); в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

84. У разі коли після закінчення строку перебування особи рядового і начальницького складу у розпорядженні керівника (начальника) відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту не вирішено питання подальшого проходження нею служби, така особа звільняється із служби цивільного захисту.

85. Особа рядового і начальницького складу в разі грубого порушення службової дисципліни, внаслідок якого виконання нею службових обов'язків стало неможливе, може бути усунена від виконання обов'язків за посадою на строк, необхідний для проведення службового розслідування та прийняття відповідного рішення.

Рішення про усунення від виконання обов'язків за посадою та про те, що особа рядового чи начальницького складу може приступити до виконання обов'язків за посадою, оформлюється наказом посадової особи, яка має право призначати осіб рядового і начальницького складу на таку посаду.

{Абзац другий пункту 85 в редакції Постанови КМ [№ 910 від 07.12.2016](#)}

Рішення про усунення від виконання обов'язків за посадою осіб начальницького складу, які перебувають на посадах, призначення на які і звільнення з яких здійснюється за наказом ДСНС, приймається Головою ДСНС на підставі матеріалів, у яких містяться обґрунтовані причини такого усунення, та оформлюється наказом по особовому складу.

Особи рядового і начальницького складу, які усунуті від виконання обов'язків за посадою, продовжують проходити службу цивільного захисту в порядку, визначеному цим Положенням, і виконувати службові обов'язки в межах, визначених керівником (начальником) відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту.

Керівник (начальник), який усунув підлеглого від виконання службових обов'язків за посадою без достатніх на те підстав, несе відповідальність згідно із законом.

86. Особа рядового і начальницького складу, якій повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, підлягає відстороненню від виконання службових обов'язків за посадою у порядку, визначеному законодавством.

У разі коли стосовно особи начальницького складу складено протокол про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, така особа може бути відсторонена від виконання службових обов'язків керівником (начальником) відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту до закінчення розгляду справи судом.

{Абзац другий пункту 86 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 301 від 14.05.2015](#)}

87. На особу рядового і начальницького складу може бути покладено у зв'язку із службовою необхідністю тимчасове виконання обов'язків за іншою рівнозначною або вищою посадою, а саме:

вакантною (незайнятою);

{Абзац другий пункту 87 в редакції Постанови КМ [№ 81 від 12.02.2020](#)}

невакантною (зайнятою) - у разі тимчасової відсутності або відсторонення від виконання службових обов'язків за посадою особи, яка її займає.

Строк тимчасового виконання обов'язків за іншою вакантною (незайнятою) посадою не повинен перевищувати шести місяців, а тимчасового виконання обов'язків за іншою невакантною (зайнятою) посадою - чотирьох місяців.

88. Строк тимчасового виконання обов'язків за посадою обчислюється з дня, з якого особа рядового і начальницького складу приступила до виконання службових обов'язків за посадою, але не раніше дня видання керівником (начальником) наказу по особовому складу про покладення на особу тимчасового виконання обов'язків за посадою, і завершується днем звільнення від тимчасового виконання обов'язків за посадою.

89. Покладення на особу рядового і начальницького складу тимчасового виконання обов'язків за посадою та звільнення її від виконання обов'язків за займаною нею посадою здійснюється за наказом по особовому складу посадової особи, яка має право призначати на цю посаду.

У разі службової необхідності керівникові (начальникові) органу чи підрозділу цивільного захисту дозволяється покладати на особу начальницького складу тимчасове виконання обов'язків за вакантною (незайнятою) посадою, призначення на яку і звільнення з якої здійснюється за наказом ДСНС, - на строк до одного місяця.

90. *{Абзац перший пункту 90 виключено на підставі Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}*

{Абзац другий пункту 90 виключено на підставі Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

Переведення осіб для подальшого проходження служби з інших органів державної влади до ДСНС здійснюється після погодження такого переведення відповідними органами державної влади.

{Абзац третій пункту 90 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

Особи, які прибули до ДСНС з інших органів державної влади для подальшого проходження служби, приймаються на службу цивільного захисту за контрактом, зараховуються у кадри ДСНС з присвоєнням їм відповідних спеціальних звань служби цивільного захисту в порядку переатестування та з призначенням на посади.

91. Переведення осіб для подальшого проходження служби з інших органів державної влади до ДСНС із зарахуванням до кадрів ДСНС здійснюється за наказом по особовому складу:

Голови ДСНС - осіб середнього, старшого та вищого начальницького складу;

керівника (начальника) органу чи підрозділу цивільного захисту, який має право призначати цих осіб на посади, - осіб рядового і молодшого начальницького складу.

{Пункт 91 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

Спеціальні звання

92. Присвоєння та позбавлення спеціальних звань служби цивільного захисту, пониження та поновлення у спеціальних званнях, а також присвоєння спеціальних звань служби цивільного захисту особам, які проходили військову службу або службу осіб рядового і начальницького складу в інших органах державної влади і мають військові або інші спеціальні звання, у разі зарахування їх на службу цивільного захисту здійснюється у порядку, встановленому цим Положенням.

93. Спеціальні звання служби цивільного захисту осіб рядового і начальницького складу присвоюються громадянам, прийнятим на службу цивільного захисту, з урахуванням їх ділових і особистих якостей, освітнього і професійного рівня спеціальної підготовки та службового досвіду.

94. Перше спеціальне звання служби цивільного захисту від молодшого лейтенанта служби цивільного захисту до полковника служби цивільного захисту включно присвоюється Головою ДСНС.

Перше спеціальне звання служби цивільного захисту від рядового служби цивільного захисту до головного майстер-сержанта служби цивільного захисту включно присвоюється керівником (начальником) відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту, якому надано право приймати таких осіб на службу.

{Абзац другий пункту 94 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

95. Особам, які проходять службу у військових формуваннях, правоохоронних та інших державних органах або перебувають у запасі Збройних Сил чи інших військових формувань (далі - перебування у запасі) і яких приймають на службу цивільного захисту на посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачено відповідне спеціальне звання, присвоюються в порядку переатестування спеціальні звання служби цивільного захисту, відповідні тим військовим або спеціальним званням, які вони мають на час прийняття на службу цивільного захисту.

У разі прийняття на службу цивільного захисту осіб, які перебувають у запасі та мають, крім військового, інше спеціальне звання, їм присвоюється в порядку переатестування спеціальне звання служби цивільного захисту, рівноцінне вищому із зазначених звань, а особам, які призначаються на посади, що заміщуються особами вищого начальницького складу, допускається присвоєння спеціального звання служби цивільного захисту середнього та старшого начальницького складу на один ступінь вище наявного військового або спеціального звання, яке вони мають.

Строк вислуги у спеціальному званні служби цивільного захисту обчислюється для осіб, яким присвоєно таке спеціальне звання у порядку переатестування, від дня видання наказу про присвоєння військового або іншого спеціального звання, яке вони мали до переатестування, до дня звільнення з попереднього місця служби.

{Абзац третій пункту 95 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

Особам, які раніше проходили службу цивільного захисту, під час повторного прийняття на таку службу враховується раніше присвоєне спеціальне звання служби цивільного захисту. Під час присвоєння зазначеним особам чергового спеціального звання до строку вислуги у спеціальному званні зараховується вислуга у такому званні до звільнення із служби цивільного захисту.

96. Особам, зарахованим до закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів за денною формою здобуття освіти, одночасно з прийняттям на службу цивільного захисту і призначенням на посаду курсанта присвоюється спеціальне звання рядового складу, якщо вони не мають військових чи інших спеціальних звань. Зазначеним особам, які мають військове звання запасу або спеціальне звання, присвоюється в порядку переатестування спеціальне звання служби цивільного захисту, що відповідає такому військовому або спеціальному званню.

{Пункт 96 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

97. Чергові спеціальні звання присвоюються особам рядового і начальницького складу у послідовному порядку після закінчення встановленого строку вислуги у попередньому званні за умови відповідності чергового спеціального звання спеціальному званню, передбаченому штатом (штатним розписом) за займаною посадою, та відсутності дисциплінарних стягнень.

98. Чергові спеціальні звання рядового і начальницького складу присвоюються керівниками (начальниками) відповідно до номенклатури посад:

начальниками закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів, що здійснюють підготовку фахівців на посади молодшого начальницького складу, - до головного майстер-сержанта служби цивільного захисту включно;

{Абзац другий пункту 98 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

керівниками (начальниками) органів чи підрозділів цивільного захисту, яким надано право призначати на посади, - до майора служби цивільного захисту включно;

Головою ДСНС - до полковника служби цивільного захисту включно.

99. Спеціальні звання вищого начальницького складу присвоюються Президентом України відповідно до законодавства.

100. Спеціальне звання рядового складу присвоюється особам, які не мають військових чи спеціальних звань та прийняті на службу цивільного захисту на посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачено спеціальне звання рядового або молодшого начальницького складу .

{Пункт 100 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 910 від 07.12.2016](#)}

101. Спеціальне звання сержанта служби цивільного захисту присвоюється особам, які мають спеціальне звання рядового складу та призначені на посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачено спеціальні звання молодшого начальницького складу.

{Пункт 101 в редакції Постанови КМ [№ 910 від 07.12.2016](#); із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

{Пункт 102 виключено на підставі Постанови КМ [№ 910 від 07.12.2016](#)}

103. Спеціальне звання головного майстер-сержанта служби цивільного захисту може присвоюватися незалежно від наявного спеціального звання рядового і молодшого начальницького складу та строків вислуги в ньому:

курсантам (слухачам), які навчалися за денною формою здобуття освіти у відокремленому структурному підрозділі закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, здобули рівень фахової передвищої освіти та уклали контракт про проходження служби цивільного захисту;

особам рядового і молодшого начальницького складу, які успішно пройшли навчання в закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленому структурному підрозділі, здобули освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра або ступінь вищої освіти не нижче молодшого бакалавра (освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче молодшого спеціаліста), і призначаються на посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачено спеціальне звання головного майстер-сержанта служби цивільного захисту.

{Пункт 103 в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

{Пункт 104 виключено на підставі Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

104¹. Установлюються такі співвідношення між спеціальними званнями служби цивільного захисту молодшого начальницького складу:

- 1) сержант служби цивільного захисту - молодший сержант служби цивільного захисту, сержант служби цивільного захисту;
- 2) майстер-сержант служби цивільного захисту - старший сержант служби цивільного захисту, старшина служби цивільного захисту;
- 3) головний майстер-сержант служби цивільного захисту - прапорщик служби цивільного захисту, старший прапорщик служби цивільного захисту.

Приведення спеціальних звань молодшого начальницького складу у відповідність із вимогами цього Положення здійснюється керівниками органів та підрозділів цивільного захисту, яким надано право присвоювати такі спеціальні звання.

{Положення доповнено пунктом 104¹ згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

105. Спеціальне звання молодшого лейтенанта служби цивільного захисту присвоюється:

особам, які здобули ступінь вищої освіти молодшого бакалавра (освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста) або бакалавра та прийняті на службу цивільного захисту на посади середнього або старшого начальницького складу одночасно з призначенням на посаду;

{Абзац другий пункту 105 в редакції Постанови КМ [№ 910 від 07.12.2016](#)}

особам рядового і молодшого начальницького складу, які здобули або мають ступінь вищої освіти молодшого бакалавра (освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста) або бакалавра та призначені на посади середнього начальницького складу в порядку просування по службі.

{Абзац третій пункту 105 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 910 від 07.12.2016](#), [№ 468 від 09.05.2023](#)}

106. Спеціальне звання лейтенанта служби цивільного захисту присвоюється:

курсантам (слухачам, які навчалися за денною формою здобуття освіти та не мають спеціальних звань середнього і старшого начальницького складу) закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленого структурного підрозділу, які здобули ступінь вищої освіти бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) та уклали контракт про проходження служби цивільного захисту;

{Абзац другий пункту 106 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 910 від 07.12.2016](#); в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

молодшим лейтенантам служби цивільного захисту, у яких закінчився строк вислуги у цьому званні або які здобули ступінь вищої освіти магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста);

{Абзац третій пункту 106 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 910 від 07.12.2016](#)}

особам, які мають ступінь вищої освіти магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) та прийняті на службу

цивільного захисту на посади середнього або старшого начальницького складу одночасно з призначенням на посаду;

{Абзац четвертий пункту 106 в редакції Постанови КМ [№ 910 від 07.12.2016](#)}

особам рядового і молодшого начальницького складу, які без відриву від служби здобули ступінь вищої освіти магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) та призначені на посади середнього начальницького складу в порядку просування по службі.

{Абзац п'ятий пункту 106 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 910 від 07.12.2016](#), [№ 468 від 09.05.2023](#)}

107. Установлюються такі строки вислуги в спеціальних званнях молодшого начальницького складу:

сержанта служби цивільного захисту - два роки;

майстер-сержанта служби цивільного захисту - три роки.

Строки вислуги в спеціальних званнях рядового служби цивільного захисту, головного майстер-сержанта служби цивільного захисту не встановлюються.

{Пункт 107 в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

108. Для осіб середнього і старшого начальницького складу встановлюються такі строки вислуги у спеціальних званнях:

молодшого лейтенанта служби цивільного захисту - один рік;

лейтенанта служби цивільного захисту - два роки;

старшого лейтенанта служби цивільного захисту - три роки;

капітана служби цивільного захисту - три роки;

майора служби цивільного захисту - чотири роки;

підполковника служби цивільного захисту - п'ять років.

Для льотного складу авіаційних підрозділів органів чи підрозділів цивільного захисту встановлюються такі строки вислуги у спеціальних званнях середнього і старшого начальницького складу:

молодшого лейтенанта служби цивільного захисту - один рік;

лейтенанта служби цивільного захисту - два роки;

старшого лейтенанта служби цивільного захисту - два роки;

капітана служби цивільного захисту - три роки;

майора служби цивільного захисту - три роки;

підполковника служби цивільного захисту - чотири роки.

109. Для осіб начальницького складу служби цивільного захисту, які закінчили заклади вищої освіти за денною формою здобуття освіти та здобули ступінь вищої освіти магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста), а також осіб начальницького складу, які закінчили з відзнакою заклади вищої освіти за денною формою здобуття освіти та здобули ступінь вищої освіти бакалавра, вислуга в спеціальному званні лейтенанта служби цивільного захисту встановлюється строком один рік.

{Пункт 109 в редакції Постанови КМ [№ 910 від 07.12.2016](#); із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

110. Строк вислуги в черговому спеціальному званні обчислюється з дня підписання наказу про його присвоєння або з дня, зазначеного в наказі про його присвоєння.

Особам начальницького складу, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами або відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а в разі, коли дитина потребує домашнього догляду, - тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку, а в разі, коли дитина хвора на цукровий діабет I типу (інсулінозалежний) або дитина, якій не встановлено інвалідність, хвора на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне (орфанне) захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, - до досягнення дитиною шістнадцятирічного віку, а в разі, коли дитині встановлено категорію "дитина з інвалідністю підгрупи А" або дитина, якій не встановлено інвалідність, отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, - до досягнення дитиною вісімнадцятирічного віку, строк вислуги в спеціальному званні зараховується, а присвоєння чергового спеціального звання здійснюється після виходу зазначених осіб із такої відпустки.

{Пункт 110 в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

111. Особі начальницького складу, якій чергове спеціальне звання не було присвоєно у зв'язку з тим, що стосовно неї здійснювалося кримінальне провадження і така особа перебувала у розпорядженні відповідного керівника (начальника), але у подальшому кримінальне провадження було закрито, крім випадків його закриття за nereабілітуючими обставинами, чи судом ухвалено виправдувальний вирок, чергове спеціальне звання присвоюється з дня закриття кримінального провадження або набрання законної сили виправдувальним вирок суду.

До строку вислуги у спеціальному званні зараховується час, коли чергове спеціальне звання не було присвоєно особі у зв'язку з тим, що стосовно неї здійснювалося кримінальне провадження і така особа перебувала у розпорядженні відповідного керівника (начальника), але у подальшому кримінальне провадження було закрито, крім випадків його закриття за nereабілітуючими обставинами, чи судом ухвалено виправдувальний вирок та час перерви у службі у зв'язку з незаконним засудженням особи або незаконним звільненням із служби.

112. Чергові спеціальні звання можуть присвоюватися на один ступінь вище спеціального звання, передбаченого штатом (штатним розписом) за займаною посадою, а також достроково:

Головою ДСНС - особам середнього та старшого начальницького складу;

керівниками (начальниками) відповідних органів чи підрозділів цивільного захисту, які мають право призначати на посади, - особам рядового і молодшого начальницького складу.

113. Чергові спеціальні звання на один ступінь вище спеціального звання, передбаченого штатом (штатним розписом) за займаною посадою, можуть присвоюватися в порядку заохочення за хоробрість, самовідданість, мужність і відвагу, виявлені під час виконання службових обов'язків, або за досягнення високих показників у професійній діяльності та успішне і сумлінне виконання службових обов'язків після закінчення встановленого строку вислуги у спеціальному званні особам рядового і начальницького складу, які мають:

вчене звання або науковий ступінь;

статус учасника ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС;

статус учасника бойових дій;

не менш як півтора встановленого строку вислуги у попередньому спеціальному званні.

У період воєнного стану чергові спеціальні звання на один ступінь вище спеціального звання, передбаченого штатом (штатним розписом) за займаною посадою, можуть присвоюватися в порядку заохочення після закінчення встановленого строку вислуги в спеціальному званні.

{Пункт 113 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

114. Особам начальницького складу, які звільняються із служби цивільного захисту за віком, за станом здоров'я, у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційно-штатних заходів за умови наявності вислуги 25 і більше років, у тому числі в пільговому обчисленні, у разі закінчення встановленого строку вислуги у спеціальному званні може бути присвоєно Головою ДСНС за поданням керівників (начальників) відповідних органів чи підрозділів цивільного захисту чергове спеціальне звання на один ступінь вище спеціального звання, передбаченого штатом (штатним розписом) за займаною посадою.

{Пункт 114 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

115. Спеціальні звання присвоюються достроково у порядку заохочення за хоробрість, самовідданість, мужність і відвагу, виявлені під час виконання службових обов'язків, або за досягнення високих показників у професійній діяльності та сумлінне виконання службових обов'язків після закінчення, як правило, не менше половини встановленого строку вислуги у спеціальному званні та у разі відповідності спеціального звання, що присвоюється, спеціальному званню, передбаченому штатом (штатним розписом) за займаною посадою.

116. Присвоєння одночасно спеціального звання начальницького складу достроково та на один ступінь вище спеціального звання, передбаченого штатом (штатним розписом) за займаною посадою, не допускається.

117. Чергове спеціальне звання начальницького складу може бути присвоєно вдруге достроково або на один ступінь вище спеціального звання, передбаченого штатом (штатним розписом) за займаною посадою, лише особам начальницького складу служби цивільного захисту, зокрема які здійснили героїчний вчинок під час рятування життя людей у надзвичайній ситуації, ліквідації її наслідків, за рішенням Голови ДСНС.

118. Подання до присвоєння чергових спеціальних звань на один ступінь вище спеціального звання, передбаченого штатом (штатним розписом) за займаною посадою, або достроково у порядку заохочення розглядаються:

середнього та старшого начальницького складу, а також спеціального звання полковника служби цивільного захисту - Вищою атестаційною комісією ДСНС;

молодшого начальницького складу - відповідною атестаційною комісією органу чи підрозділу цивільного захисту.

119. Чергові спеціальні звання до полковника служби цивільного захисту включно присвоюються ад'юнктам і докторантам закладів освіти, наукових установ цивільного захисту під час навчання, якщо чергове спеціальне звання відповідає званню за штатом (штатним розписом) за займаною посадою, яку особа займала перед вступом до ад'юнктури чи докторантури незалежно від змін (підвищення чи пониження), внесених до штату (штатного розпису) за такою посадою.

120. Особи начальницького складу можуть бути понижені в спеціальному званні згідно з Дисциплінарним статутом служби цивільного захисту.

Особи рядового і начальницького складу можуть бути позбавлені спеціального звання за вироком суду.

Про пониження в спеціальному званні або позбавлення спеціального звання видається відповідний наказ по особовому складу.

{Пункт 120 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

121. Особи начальницького складу, які понижені у спеціальному званні на один ступінь, поновлюються у попередньому спеціальному званні після зняття дисциплінарного стягнення.

{Пункт 121 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

121¹. Чергове спеціальне звання може бути присвоєно посмертно особам рядового і начальницького складу, які загинули під час виконання службових обов'язків із захисту незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України, незалежно від займаних посад та строку вислуги в спеціальному званні.

{Положення доповнено пунктом 121¹ згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

Атестування

122. З метою визначення рівня професійної підготовки, ділових та моральних якостей, відповідності займаним посадам проводиться атестування осіб рядового і начальницького складу.

123. Для проведення атестування осіб рядового і начальницького складу утворюються:

Вища атестаційна комісія - в апараті ДСНС;

атестаційна комісія - в органі чи підрозділі цивільного захисту, а у разі потреби - і у підпорядкованих їм підрозділах.

Склад атестаційної комісії щороку визначається наказом керівника (начальника) відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту з урахуванням принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

{Абзац четвертий пункту 123 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1169 від 10.11.2021](#)}

124. Не підлягають атестуванню особи рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, які перебувають:

на займаній посаді менше одного року;

у відпустках у зв'язку з вагітністю та пологами або відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а в разі, коли дитина потребує домашнього догляду, - тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку, а в разі, коли дитина хвора на цукровий діабет I типу (інсулінозалежний) або дитина, якій не встановлено інвалідність, хвора на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне (орфанне) захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, - до досягнення дитиною шістнадцятирічного віку, а в разі, коли дитині встановлено категорію "дитина з інвалідністю підгрупи А" або дитина, якій не встановлено інвалідність, отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, - до досягнення дитиною вісімнадцятирічного віку.

{Абзац третій пункту 124 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 81 від 12.02.2020](#); в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

Атестування зазначених осіб проводиться не раніше ніж через рік після початку виконання ними службових обов'язків.

125. Результати і висновки проведеного атестування вносяться головою атестаційної комісії у тижневий строк після його проведення до атестаційного листа.

126. Особи рядового і начальницького складу зобов'язані у своїй службовій діяльності дотримуватися рекомендацій атестаційної комісії.

127. Особа рядового і начальницького складу, яка атестована в установленому порядку, може оскаржити у строк, що не перевищує одного місяця з дня оголошення результатів атестування, рішення атестаційної комісії. Скарга подається на ім'я керівника (начальника), що утворив атестаційну комісію, який приймає рішення у місячний строк за результатами її розгляду.

128. [Порядок проведення атестування осіб рядового і начальницького складу](#) визначається МВС.

{Пункт 128 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 910 від 07.12.2016](#)}

Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу

129. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу за професіями, спеціальностями (освітньо-професійними та освітньо-науковими програмами) відповідного освітнього рівня здійснюються закладами вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремленими структурними підрозділами.

{Пункт 129 в редакції Постанови КМ [№ 910 від 07.12.2016](#); із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

130. Вимоги до рівня фахової підготовки осіб рядового і молодшого начальницького складу визначаються стандартами професійно-технічної та фахової передвищої освіти.

{Пункт 130 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

131. Вимоги до рівня підготовки осіб середнього, старшого та вищого начальницького складу служби цивільного захисту визначаються стандартами вищої освіти.

{Пункт 131 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

132. До закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів за денною формою здобуття освіти приймаються громадяни віком від 17 до 25 років, у тому числі ті, яким 17 років виповнюється у рік зарахування на навчання, які мають повну загальну середню освіту, успішно пройшли конкурсний відбір, відповідають вимогам щодо професійної придатності і не мають військових звань офіцерського складу або спеціальних звань середнього, старшого і вищого начальницького складу.

{Пункт 132 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

133. Особа рядового і начальницького складу може вступати (без відриву від служби) до закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділів та інших закладів вищої освіти на підставі дозволу, що надається керівником (начальником) органу чи підрозділу цивільного захисту.

134. Підвищення рівня знань, умінь, навичок та професійних якостей осіб рядового і начальницького складу з метою забезпечення успішного виконання завдань за призначенням проводиться, як правило, у закладах вищої освіти із специфічними

умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділах та безпосередньо в органах чи підрозділах цивільного захисту під час службової підготовки у робочий час.

135. Особам рядового і начальницького складу присвоюється з урахуванням рівня фахової підготовки відповідна класна кваліфікація, а медичним працівникам - кваліфікаційна категорія.

[Порядок та умови](#) присвоєння класної кваліфікації та кваліфікаційної категорії особам рядового і начальницького складу визначаються МВС.

{Абзац другий пункту 135 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 910 від 07.12.2016}

136. Результати підвищення особами рядового і начальницького складу кваліфікації враховуються під час проведення їх атестації, просування по службі, присвоєння спеціальних звань.

Відпустки

137. Особи рядового і начальницького складу мають право на такі види відпусток:

- 1) щорічна основна відпустка;
- 2) додаткова відпустка у зв'язку з навчанням;
- 3) творча відпустка;
- 4) інші додаткові відпустки, передбачені законодавством;
- 5) соціальні відпустки:

у зв'язку з вагітністю та пологами;

при народженні дитини;

для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

у зв'язку з усиновленням дитини;

додаткова відпустка особам рядового і начальницького складу, які мають дітей або повнолітню дитину - особу з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи;

{Підпункт 5 пункту 137 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

6) відпустка для лікування у зв'язку з хворобою або для проходження медико-психологічної реабілітації;

{Підпункт 6 пункту 137 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

7) відпустка за сімейними обставинами та з інших поважних причин;

8) відпустка без збереження грошового забезпечення а в разі, коли дитина потребує домашнього догляду, - тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку, а в разі, коли дитина хвора на цукровий діабет I типу (інсулінозалежний) або дитина, якій не встановлено інвалідність, хвора на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне (орфанне) захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, - до досягнення дитиною шістнадцятирічного віку, а в разі, коли дитині встановлено категорію "дитина з інвалідністю підгрупи А" або дитина, якій не встановлено інвалідність, отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, - до досягнення дитиною вісімнадцятирічного віку.

{Пункт 137 доповнено підпунктом 8 згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

138. Особам рядового і начальницького складу надається щорічна основна відпустка із збереженням грошового і матеріального забезпечення та наданням грошової допомоги на оздоровлення в розмірі місячного грошового забезпечення. Тривалість щорічної основної відпустки для осіб рядового і начальницького складу, які мають вислугу років (у календарному вимірі), обчислену в порядку, передбаченому для призначення пенсій особам рядового і начальницького складу, до 10 років, становить 30 календарних днів, від 10 до 15 років - 35 календарних днів, від 15 до 20 років - 40 календарних днів, 20 і більше років - 45 календарних днів.

Щорічна основна відпустка на прохання особи рядового і начальницького складу може бути поділена на частини за умови, що основна безперервна її частина становитиме не менше ніж 14 календарних днів.

Особам рядового і начальницького складу, які несуть службу (перебувають у відрядженні) на територіях радіоактивного забруднення, щорічна основна відпустка надається з урахуванням положень [Закону України](#) "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи".

Особам начальницького складу із числа науково-педагогічних та педагогічних працівників надається незалежно від вислуги років щорічна основна відпустка тривалістю до 56 календарних днів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Особам начальницького складу, зазначеним в [абзаці четвертому](#) цього пункту, які не виконують педагогічної роботи в закладах освіти, тривалість щорічної основної відпустки визначається відповідно до [абзацу першого](#) цього пункту.

{Пункт 138 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

139. Тривалість відпусток обчислюється в календарних днях. Під час визначення тривалості щорічної основної відпустки, що надається особам рядового і начальницького складу, а також соціальних відпусток, що надаються при народженні дитини, у зв'язку з усиновленням дитини та додаткової відпустки особам рядового і начальницького складу, які мають дітей або повнолітню дитину - особу з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи, святкові та неробочі дні не враховуються.

Під час визначення тривалості щорічної основної відпустки не враховується час, необхідний для проїзду в межах України до місця проведення відпустки і повернення назад.

{Пункт 139 в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

140. Щорічна основна відпустка надається протягом календарного року. В особливих випадках з дозволу відповідного керівника щорічна основна відпустка або її невикористана частина може надаватися за минулий рік до кінця наступного року, але не пізніше ніж через 12 місяців після закінчення календарного року, за який надається відпустка.

Забороняється ненадання щорічних основних відпусток протягом двох років підряд.

{Пункт 140 в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

141. Особам рядового і начальницького складу один раз на рік надається додатково час, необхідний для проїзду до місця проведення щорічної основної відпустки та повернення назад у межах України з розрахунку тривалості руху залізничного транспорту, яким особа прямує до місця проведення щорічної основної відпустки та назад (до 6 годин руху в обидва боки час для проїзду до місця проведення відпустки і назад не надається, від 6 до 24 годин надається одна доба, від 24 до 48 годин - дві доби, понад 48 годин - три доби).

У разі поділу щорічної основної відпустки на частини час, необхідний для проїзду в межах України до місця проведення відпустки і повернення назад, додається лише до тієї частини щорічної основної відпустки, тривалість якої становить 14 і більше календарних днів.

{Пункт 141 в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

142. Рапорт про надання щорічної основної відпустки подається відповідному керівникові (начальникові) особою рядового і начальницького складу не пізніше ніж за два тижні до встановленого графіком строку відпустки. На підставі рапорту видається наказ по особовому складу не пізніше ніж за один тиждень до встановленого графіком строку відпустки.

143. Наказ про надання особі рядового і начальницького складу відпустки за сімейними обставинами та з інших поважних причин не може бути видано пізніше дня, про який просить особа. Обставини, на підставі яких надається відпустка за сімейними обставинами та з інших поважних причин, повинні бути документально підтверджені.

144. Дружині (чоловіку) особи рядового і начальницького складу щорічна основна відпустка за її (його) бажанням надається у зручний для неї (нього) час одночасно із щорічною основною відпусткою особи рядового і начальницького складу.

145. Курсантам (слухачам) закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленого структурного підрозділу, які навчаються за денною формою здобуття освіти, надаються згідно з навчальними планами канікулярні відпустки тривалістю: зимова - до 14 календарних днів, літня - 30 календарних днів. Тривалість таких відпусток не залежить від вислуги років особи, яка претендує на таку відпустку.

Літня канікулярна відпустка є основною, а зимова - додатковою. Час, необхідний для проїзду до місця проведення зазначених відпусток і повернення назад, не враховується.

У разі наявності в курсантів (слухачів) закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленого структурного підрозділу навчальної заборгованості відпустка надається їм після ліквідації заборгованості в межах строків, установлених графіком освітнього процесу. При цьому тривалість літньої канікулярної відпустки має становити не менше ніж 15 календарних днів.

Курсантам (слухачам) закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленого структурного підрозділу, крім канікулярних відпусток, зазначених в [абзаці першому](#) цього пункту, можуть надаватися додаткові відпустки у випадках та порядку, передбачених [пунктами 148, 158, 161](#) цього Положення.

{Пункт 145 в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

146. Особам рядового і начальницького складу, кандидатури яких затверджено для направлення на навчання чи виїзду у відрядження за межі України, щорічна основна відпустка надається з урахуванням повного використання її до початку навчання або виїзду за межі України.

147. Особам рядового і начальницького складу, допущеним до складання вступних іспитів у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлених структурних підрозділах та інших закладах освіти, надаються відпустки на строк, зазначений у повідомленні закладу освіти про допуск до складання вступних іспитів, без урахування часу, необхідного для проїзду до місця розташування закладу освіти і повернення назад.

148. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням, творчі відпустки та соціальні відпустки надаються відповідно до [Закону України "Про відпустки"](#). Інші види відпусток надаються особам рядового і начальницького складу на підставах та в порядку, встановленому законодавством.

{Пункт 148 із змінами, внесеними згідно з [Постановою КМ № 468 від 09.05.2023](#)}

149. Особам рядового і начальницького складу, які закінчили заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або їх відокремлені структурні підрозділи і яким присвоєно перше спеціальне звання середнього начальницького складу, щорічна основна відпустка надається безпосередньо після закінчення таких закладів освіти тривалістю 30 календарних днів, як правило, за місцем служби, куди їх направлено для подальшого проходження служби.

150. Особи рядового і начальницького складу, які перебувають у відрядженні за межами України, мають право за їх бажанням

об'єднати щорічну основну відпустку за два роки. Загальна тривалість об'єднаної відпустки не повинна перевищувати 90 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки і повернення назад.

{Абзац перший пункту 150 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

У разі переміщення зазначених осіб по службі невикористана об'єднана відпустка (частина відпустки) за минулий та поточний роки надається за новим місцем служби чи посадою. У разі службової необхідності об'єднана відпустка може бути поділена на частини у межах загальної тривалості.

151. Тривалість щорічної основної відпустки у році початку служби обчислюється з розрахунку 1/12 тривалості відпустки, на яку мають право особи рядового і начальницького складу, за кожний повний місяць служби до кінця календарного року.

{Абзац перший пункту 151 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

Відпустка тривалістю менш як 10 календарних днів може бути надана за бажанням особи рядового і начальницького складу одночасно із щорічною основною відпусткою в наступному році.

У такому самому порядку надається щорічна основна відпустка також особам рядового і начальницького складу, які перебували у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку або у відпустці без збереження грошового забезпечення, передбаченої [підпунктом 8](#) пункту 137 цього Положення.

{Абзац третій пункту 151 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

152. Особам рядового і начальницького складу, які звільняються із служби, крім осіб, які звільняються за віком, станом здоров'я та у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційно-штатних заходів, надається за їх бажанням щорічна основна відпустка з розрахунку 1/12 тривалості відпустки, на яку вони мають право згідно з цим Положенням, за кожний повний місяць служби у році звільнення. При цьому, в разі коли тривалість відпустки становить більш як 10 календарних днів, надається додатковий час, необхідний для проїзду до місця проведення відпустки і повернення назад.

153. У разі звільнення із служби осіб рядового і начальницького складу до закінчення календарного року, за який такі особи використали щорічну основну відпустку, крім осіб, які звільняються із служби за віком, станом здоров'я, у зв'язку з прямим підпорядкуванням близькій особі або у зв'язку із скороченням штату чи проведенням організаційних заходів, на підставі наказу керівника (начальника) органу та підрозділу цивільного захисту проводиться відрахування з грошового забезпечення за дні відпустки, використані в рахунок тієї частини календарного року, що залишилася після звільнення відповідних осіб рядового і начальницького складу.

У разі смерті особи рядового чи начальницького складу відрахування з його грошового забезпечення за використані дні відпустки не проводяться. Грошова компенсація за невикористані такою особою дні щорічної основної відпустки, а також додаткової відпустки особам рядового і начальницького складу, які мають дітей або повнолітню дитину - особу з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи, виплачується членам сім'ї померлої особи, а в разі їх відсутності такі кошти входять до складу спадщини.

У рік звільнення із служби особам рядового і начальницького складу в разі невикористання ними щорічних основної та додаткової відпусток виплачується грошова компенсація за всі невикористані дні щорічної основної відпустки, а також додаткової відпустки особам рядового і начальницького складу, які мають дітей або повнолітню дитину - особу з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи, у тому числі за не використані дні щорічних відпусток у минулі роки.

{Пункт 153 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 910 від 07.12.2016](#); в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

154. У разі звільнення особи рядового чи начальницького складу із служби (крім звільнення у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі, позбавлення спеціального звання чи позбавлення права займати певні посади, у зв'язку з набранням законної сили рішенням суду щодо притягнення до відповідальності за правопорушення, пов'язане з корупцією, яким накладено стягнення у виді позбавлення права займати посади або займатися діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави, у зв'язку з позбавленням спеціального звання в дисциплінарному порядку, а також у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту особою рядового чи начальницького складу, через службову невідповідність, у зв'язку із вчиненням проступку, не сумісного з подальшим проходженням служби цивільного захисту) та невикористання нею щорічної основної відпустки за її бажанням надається невикористана щорічна основна відпустка з наступним звільненням такої особи із служби.

{Абзац перший пункту 154 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 301 від 14.05.2015](#); в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

Датою звільнення особи рядового і начальницького складу із служби у такому разі є останній день відпустки.

155. У разі звільнення особи рядового і начальницького складу із служби у зв'язку із закінченням строку контракту невикористана нею щорічна основна відпустка за її бажанням може надаватися тоді, коли час цієї відпустки повністю або частково перевищує строк контракту. В такому разі дія зазначеного контракту продовжується до закінчення відпустки.

156. Особам рядового і начальницького складу, які звільняються із служби за віком, станом здоров'я та у зв'язку із скороченням штатів, щорічна основна відпустка надається за їх бажанням у році звільнення тривалістю, встановленою цим Положенням.

157. Відкликання осіб рядового і начальницького складу з щорічної основної відпустки допускається лише в разі службової необхідності керівником, який її надав. Невикористана частина такої відпустки надається в порядку, передбаченому [пунктом 140](#) цього Положення.

Якщо особу рядового чи начальницького складу відкликано з щорічної основної відпустки, в якій їй було надано додатково час, необхідний для проїзду до місця проведення відпустки та повернення назад, такій особі надається додатково час, необхідний для проїзду до місця проведення відпустки та повернення назад, але не далі населеного пункту, з якого таку особу було відкликано.

{Пункт 157 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

158. Відпустка для лікування у зв'язку з хворобою або для проходження медико-психологічної реабілітації із збереженням грошового та матеріального забезпечення надається на підставі висновку лікарсько-експертної комісії ДСНС. Тривалість відпустки для лікування у зв'язку з хворобою установлюється характером захворювання на підставі висновку закладу охорони здоров'я лікарсько-експертною комісією ДСНС без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки та назад. Загальний час безперервного перебування у звільненні від виконання службових обов'язків через тимчасову втрату працездатності у зв'язку з хворобою та у відпустці для лікування у зв'язку з хворобою або для проходження медико-психологічної реабілітації не має перевищувати чотирьох місяців (крім випадків, коли законодавством передбачено більший строк перебування на лікуванні). Зазначений строк може бути продовжений рішенням прямих начальників на підставі висновку лікарсько-експертної комісії ДСНС.

{Пункт 158 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

159. Час перебування на лікуванні осіб рядового і начальницького складу у зв'язку з одержанням ними під час виконання службових обов'язків травм, професійних захворювань та інших ушкоджень здоров'я не обмежується. На огляд лікарсько-експертної комісії ДСНС зазначені особи направляються після закінчення лікування.

{Абзац перший пункту 159 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

Після видання наказу про звільнення особи рядового і начальницького складу із служби цивільного захисту відпустка для лікування у зв'язку з хворобою або для проходження медико-психологічної реабілітації не надається.

{Абзац другий пункту 159 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

160. Особам рядового і начальницького складу, які захворіли під час щорічної основної відпустки або щорічної додаткової відпустки, зазначена відпустка продовжується після їх одужання керівником (начальником), який її надав, на кількість невикористаних днів відпустки.

161. Відпустка за сімейними обставинами із збереженням грошового та матеріального забезпечення надається особам рядового і начальницького складу в разі:

{Абзац перший пункту 161 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

- 1) укладення ними шлюбу - тривалістю до 10 календарних днів;
- 2) тяжкого стану здоров'я або смерті рідних по крові або по шлюбу:

дружини (чоловіка), батька (матері), вітчима (мачухи), сина (дочки), пасинка (падчерки), рідного брата (рідної сестри) особи рядового і начальницького складу, батька (матері) подружжя або особи, на вихованні якої перебувала особа рядового і начальницького складу, - тривалістю до семи календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки та назад;

інших рідних - тривалістю до трьох календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки та назад;

3) виникнення пожежі або іншої небезпечної події, що спіткала сім'ю особи рядового і начальницького складу або осіб, зазначених у [підпункті 2](#) цього пункту, - тривалістю до 15 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки та назад;

{Підпункт 3 пункту 161 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

4) в інших випадках, коли присутність особи рядового і начальницького складу в сім'ї необхідна, за рішенням відповідного керівника (начальника) органу чи підрозділу цивільного захисту - тривалістю до трьох календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки та назад.

{Підпункт 4 пункту 161 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

162. Відпустка за сімейними обставинами надається незалежно від використання особою рядового і начальницького складу щорічної основної та інших додаткових відпусток.

{Пункт 162 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

Облік кадрів

163. Облік осіб рядового і начальницького складу, які проходять службу цивільного захисту (далі - облік кадрів), здійснюється органами і підрозділами цивільного захисту з урахуванням вимог [Законів України "Про захист персональних даних"](#) і ["Про інформацію"](#).

164. Облік кадрів ведеться постійно на підставі затверджених штатів, наказів по особовому складу та інших документів з метою забезпечення виконання таких основних завдань:

документального відображення проходження служби цивільного захисту кожною особою рядового і начальницького складу, яка уклала відповідний контракт;

створення, ведення, поповнення і систематизації баз персональних даних та інформації стосовно осіб рядового і начальницького складу;

надання довідок з питань проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу;

систематичного вивчення ділових та особистих якостей осіб, які перебувають на обліку кадрів, а також їх знань, умінь та навичок за штатними посадами;

забезпечення керівників (начальників) органів чи підрозділів цивільного захисту відомостями про штатну та фактичну

чисельність осіб, які проходять службу цивільного захисту, довідковими даними про осіб рядового і начальницького складу, необхідними для вирішення питань їх використання під час проходження служби цивільного захисту;

видачі документів, необхідних для порушення клопотання про призначення пенсії (допомоги) та надання пільг, установлених законодавством.

165. Облік кадрів поділяється на персональний, штатно-посадовий та статистичний (кількісний).

166. Персональний облік - це вид обліку кадрів, який призначений для всебічного вивчення ділових та особистих якостей особи, зарахованої до кадрів ДСНС, одержання довідкових даних, необхідних для визначення напрямку кар'єрного зростання, з метою подальшого використання особи під час проходження служби цивільного захисту, і який ведеться в органах чи підрозділах цивільного захисту за місцем проходження служби осіб рядового і начальницького складу.

{Абзац перший пункту 166 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

Персональний облік ведеться щодо кожної особи, яка перебуває на обліку кадрів, і передбачає облік загальних відомостей (біографічні дані, стан здоров'я, результати співбесід тощо). В обліку відображаються ділові та особисті якості особи, а також її знання, уміння та навички за штатною посадою, рівень освіти, підготовки (військової, спеціальної), проходження служби, вік, стан здоров'я, місце проживання (реєстрації), займана посада, місце роботи та інші облікові дані.

Зазначені дані узагальнюються в особовій справі, яка оформляється органами і підрозділами цивільного захисту та є основним документом персонального обліку, а також в інших документах з обліку кадрів.

167. Штатно-посадовий облік - це вид обліку кадрів, який ведеться за посадами, передбаченими штатами (штатними розписами), в органах і підрозділах цивільного захисту, в яких проходять службу особи рядового і начальницького складу.

Штатно-посадовий облік призначений для забезпечення ведення обліку (за книгами штатно-посадового обліку) з укомплектованості кадрами кожного органу чи підрозділу цивільного захисту за штатними посадами та спеціальностями, а також для здійснення контролю за їх заміною.

168. Статистичний (кількісний) облік - це вид обліку кадрів, який ведеться на підставі документів персонального і штатно-посадового обліку та призначений для одержання необхідних узагальнених цифрових відомостей про кількісний та якісний склад персоналу (кадрів) органів і підрозділів цивільного захисту за штатними посадами, статтю, віковими групами, строком несення служби та іншими обліковими ознаками як за кожним таким органом і підрозділом, так і за ДСНС в цілому.

{Абзац перший пункту 168 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1169 від 10.11.2021](#)}

За даними статистичного обліку планується комплектування органів чи підрозділів цивільного захисту особами рядового і начальницького складу на мирний час і на особливий період (цільову мобілізацію), розробляються заходи щодо накопичення резерву служби цивільного захисту та його підготовки.

169. На підставі персонального, штатно-посадового та статистичного обліку кадрів створюється банк даних для одержання інформації з питань укомплектованості органів і підрозділів цивільного захисту.

З метою оперативного одержання статистичних даних, які характеризують кількісний та якісний склад персоналу (кадрів), керівники (начальники) органів і підрозділів цивільного захисту організують та ведуть облік кадрів на підставі особових справ та інших установлених документів з використанням персональних електронних обчислювальних машин з необхідним програмним забезпеченням.

170. Призовники та військовозобов'язані громадяни, які прийняті на службу цивільного захисту, на час проходження такої служби в органах і підрозділах цивільного захисту знімаються з військового обліку призовників та військовозобов'язаних і перебувають на обліку кадрів в ДСНС відповідно до законодавства.

Керівники (начальники) органів і підрозділів цивільного захисту надсилають до районних (об'єднаних районних), міських (районних у містах, об'єднаних міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя (далі - територіальні центри комплектування та соціальної підтримки) витяги з наказів по особовому складу про прийняття призовників та військовозобов'язаних громадян на службу цивільного захисту за місцем їх реєстрації (проживання).

{Абзац другий пункту 170 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 1169 від 10.11.2021](#), [№ 468 від 09.05.2023](#)}

Особі рядового і начальницького складу, які звільнені із служби цивільного захисту, направляються керівниками (начальниками) органів і підрозділів цивільного захисту до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки за місцем проживання з приписом та витягом з наказу по особовому складу про звільнення (для офіцерів запасу - також з другим примірником особової справи) для взяття їх на військовий облік або зняття з військового обліку призовників або військовозобов'язаних.

{Абзац третій пункту 170 в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

Призовники та військовозобов'язані громадяни після прибуття до нового місця проживання зобов'язані у семиденний строк стати на військовий облік.

{Пункт 170 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

171. Загальне керівництво організацією обліку кадрів, визначення основних принципів ведення та контроль за його станом здійснюються Головою ДСНС.

Заходи щодо проведення роботи з обліку кадрів зазначаються у планах роботи органів і підрозділів цивільного захисту, керівники (начальники) яких несуть відповідальність за організацію та стан обліку кадрів у таких органах і підрозділах.

172. Порядок ведення обліку кадрів в органах і підрозділах цивільного захисту, перелік та форми документів з обліку кадрів встановлюються ДСНС.

Звільнення із служби. Припинення (розірвання) контракту

{Пункт 173 виключено на підставі Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

174. Курсанти віком до 18 років, з якими не укладено контракт про навчання (проходження служби цивільного захисту), відраховуються з навчання (переводяться на навчання за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб) відповідно до [Закону України](#) "Про вищу освіту" та звільняються із служби цивільного захисту з виключенням з кадрів ДСНС.

{Пункт 174 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

174¹. Особи рядового і начальницького складу, які навчаються за денною формою здобуття освіти в закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленому структурному підрозділі, у разі дострокового припинення (розірвання) контракту про навчання (проходження служби цивільного захисту), крім осіб, звільнених із служби цивільного захисту з підстав, передбачених [підпунктами 3, 5](#) пункту 176 цього Положення, а також особи начальницького складу, які звільняються із служби протягом трьох років після закінчення закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленого структурного підрозділу, крім осіб, звільнених із служби цивільного захисту з підстав, передбачених [підпунктами 3-5](#) пункту 176 цього Положення, відшкодовують ДСНС витрати, пов'язані з їх утриманням у закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання, який належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, або його відокремленому структурному підрозділі, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. У разі відмови від добровільного відшкодування витрат таке відшкодування здійснюється в судовому порядку.

{Положення доповнено пунктом 174¹ згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

175. Перед звільненням особи рядового і начальницького складу із служби цивільного захисту (крім осіб середнього, старшого і вищого начальницького складу, призначення (звільнення) яких здійснюється Кабінетом Міністрів України) безпосередні або прямі керівники (начальники) проводять з нею індивідуальну бесіду.

У ході бесіди роз'яснюється порядок звільнення, уточнюються підстави та строк звільнення, соціальний і правовий захист особи, можливість укладення контракту про перебування в резерві служби цивільного захисту, визначається територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, до якого буде направлено особу після звільнення. При цьому враховуються прохання особи, даються необхідні пояснення з питань, пов'язаних із звільненням, та в разі потреби видається направлення до лікарсько-експертної комісії для обстеження.

{Абзац другий пункту 175 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

За наявності кількох підстав для звільнення особа рядового і начальницького складу обирає одну з них.

До участі в бесіді в разі потреби можуть залучатися фахівці кадрової, юридичної, фінансової та інших служб.

Зміст проведеної бесіди відображається в аркуші бесіди, що підписується особою, яка проводила бесіду, особою, яка звільняється, а також особами, які були присутні під час бесіди. У разі відмови особи рядового і начальницького складу підписати аркуш бесіди складається акт про таку відмову, який підписується особою, яка проводила бесіду, та особами, які були присутні під час бесіди. Аркуш бесіди долучається до матеріалів щодо звільнення та зберігається в особовій справі.

У разі коли під час бесіди особа, яка звільняється, порушує питання, що належать до повноважень прямих керівників (начальників), керівник (начальник), який проводив бесіду, доповідає про них старшому прямому керівникові (начальникові).

{Пункт 175 в редакції Постанови КМ № 212 від 13.03.2019}

176. Контракт припиняється (розривається), а особи рядового і начальницького складу звільняються із служби цивільного захисту:

- 1) у зв'язку із закінченням строку контракту, про що особи рядового і начальницького складу попереджаються за два тижні;
- 2) за віком - у разі досягнення граничного віку перебування на службі, про що особи рядового і начальницького складу попереджаються за два тижні;
- 3) за станом здоров'я - на підставі висновків (постанов) центральної лікарсько-експертної комісії, лікарсько-експертних комісій ДСНС, про непридатність або обмежену придатність до служби;
- 4) у зв'язку із скороченням штату - у разі неможливості проходження служби цивільного захисту у зв'язку із скороченням штату або проведенням організаційних заходів, про що особи рядового і начальницького складу попереджаються за два місяці;
- 5) відповідно до заяви особи, яка звільняється у зв'язку із сімейними обставинами або з інших поважних причин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України;
- 6) у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту особою рядового чи начальницького складу;
- 7) через службову невідповідність;
- 8) у зв'язку із вчиненням проступку, не сумісного з подальшим проходженням служби цивільного захисту;
- 9) за згодою сторін;
- 10) у зв'язку з переведенням у встановленому порядку на роботу (службу) до іншого органу державної влади;
- 11) у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі, позбавлення спеціального звання чи позбавлення права займати певні посади;
- 12) у разі неможливості переведення на іншу посаду у зв'язку з прямим підпорядкуванням близькій особі;
- 13) у разі наявності реального чи потенційного конфлікту інтересів, який має постійний характер і не може бути врегульований

в інший спосіб;

14) у зв'язку з набуттям громадянства іншої держави;

15) у зв'язку із застосуванням заборони, передбаченої частинами [третьою](#) та [четвертою](#) статті 1 Закону України “Про очищення влади”;

16) в інших випадках, передбачених законом.

{Пункт 176 в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

177. Особи рядового і начальницького складу звільняються із служби цивільного захисту згідно з [підпунктом 3 пункту 176](#) цього Положення у разі неможливості виконувати за станом здоров'я службові обов'язки на займаній посаді та відсутності можливості переміщення по службі на іншу посаду, на якій вони можуть виконувати службові обов'язки з урахуванням стану здоров'я.

177¹. Особи рядового і начальницького складу звільняються із служби цивільного захисту згідно з [підпунктом 6](#) пункту 176 цього Положення у разі застосування до них заходів дисциплінарного впливу до вчинення проступку, після якого керівником прийнято рішення про звільнення із служби.

У таких випадках враховуються ті заходи дисциплінарного стягнення, які встановлені законодавством і не втратили юридичної сили за давністю, з дня накладення яких до видання наказу про звільнення минуло не більше одного року.

{Положення доповнено пунктом 177¹ згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

177². Особи рядового і начальницького складу звільняються із служби цивільного захисту згідно з [підпунктами 7, 8](#) пункту 176 цього Положення, у разі, коли вчинене дисциплінарне правопорушення, не сумісне з перебуванням на службі цивільного захисту.

{Положення доповнено пунктом 177² згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

177³. Наказ про накладення на особу рядового чи начальницького складу таких видів дисциплінарних стягнень, як звільнення із служби у зв'язку із вчиненням проступку, не сумісного з подальшим проходженням служби цивільного захисту, у зв'язку з систематичним невиконанням умов контракту чи через службову невідповідність, є підставою для видання наказу про її звільнення.

{Положення доповнено пунктом 177³ згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

177⁴. Особа рядового або начальницького складу звільняється із служби цивільного захисту згідно з [підпунктом 9](#) пункту 176 цього Положення за умови попередньої домовленості між нею та відповідним керівником органу та підрозділу цивільного захисту.

Звільнення здійснюється у строк, визначений сторонами.

{Положення доповнено пунктом 177⁴ згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

177⁵. Особи рядового і начальницького складу звільняються із служби цивільного захисту згідно з [підпунктом 10](#) пункту 176 цього Положення з виключенням з кадрів ДСНС на підставі клопотань відповідних органів державної влади.

{Положення доповнено пунктом 177⁵ згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

178. Контракт припиняється (розривається), а особи начальницького складу звільняються із служби цивільного захисту також у зв'язку з набранням законної сили судовим рішенням, відповідно до якого особу притягнуто до відповідальності за адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, яким на особу накладено стягнення у виді позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, а також рішенням суду про визнання активів особи або активів, набутих за її дорученням іншими особами або в інших передбачених [статтею 290](#) Цивільного процесуального кодексу України випадках, необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави.

Особи підлягають звільненню із служби цивільного захисту з підстав, передбачених [підпунктом 11](#) пункту 176 та абзацом першим цього пункту, у триденний строк із дня отримання органом або підрозділом цивільного захисту копії відповідного судового рішення, що набрало законної сили.

{Пункт 178 в редакції Постанови КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

{Пункт 179 виключено на підставі Постанови КМ [№ 965 від 27.08.2022](#)}

180. Звільнення осіб рядового і начальницького складу згідно з [підпунктом 12](#) пункту 176 цього Положення здійснюється у місячний строк з моменту виникнення обставин у разі неможливості переведення на іншу посаду у зв'язку з прямим підпорядкуванням близькій особі з урахуванням вимог [Закону України](#) “Про запобігання корупції”.

{Пункт 180 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 910 від 07.12.2016](#), [№ 468 від 09.05.2023](#)}

180¹. Звільнення осіб рядового і начальницького складу згідно з [підпунктом 13](#) пункту 176 цього Положення здійснюється протягом двох робочих днів після отримання повідомлення про наявність у таких осіб реального чи потенційного конфлікту інтересів, якщо реальний чи потенційний конфлікт інтересів у їх діяльності має постійний характер і не може бути врегульований в інший спосіб, у тому числі через відсутність їх згоди на переведення або на позбавлення приватного інтересу.

{Положення доповнено пунктом 180¹ згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

181. У випадках, передбачених [підпунктом 14](#) пункту 176 цього Положення, особи рядового і начальницького складу звільняються у триденний строк з дня надходження до органу чи підрозділу цивільного захисту відповідних документів про набуття особою громадянства іноземної держави.

{Пункт 181 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

181¹. У випадках, передбачених [підпунктом 15](#) пункту 176 цього Положення, особи начальницького складу звільняються не

пізніш як на третій робочий день з дня складення довідки про результати перевірки в разі встановлення недостовірності відомостей щодо особи, стосовно якої проводилася перевірка, з урахуванням вимог [Закону України](#) "Про очищення влади".

{Положення доповнено пунктом 181¹ згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

182. [Контракт про проходження служби цивільного захисту](#) може бути розірвано достроково з ініціативи ДСНС, яку представляє керівництво органу чи підрозділу цивільного захисту, і особу рядового чи начальницького складу може бути звільнено із служби цивільного захисту у випадках, передбачених [підпунктами 2-4, 6-9, 11-16](#) пункту 176 і [абзацом першим пункту 178](#) цього Положення.

Особам рядового і начальницького складу, залишеним на службі понад граничний вік перебування на службі цивільного захисту, може бути припинено (розірвано) контракт про проходження служби до закінчення строку, на який вони були залишені на службі з подальшим звільненням із служби цивільного захисту згідно з [підпунктом 2](#) пункту 176 цього Положення.

{Пункт 182 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

{Пункт 182 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 965 від 27.08.2022, № 468 від 09.05.2023}

183. З ініціативи особи рядового і начальницького складу служби цивільного захисту контракт може бути розірвано достроково у випадках, передбачених [підпунктами 2-5, 9, 10, 12-14](#) пункту 176 цього Положення.

{Пункт 183 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 965 від 27.08.2022, № 468 від 09.05.2023}

184. Особи рядового і начальницького складу, стосовно яких прийнято рішення про дострокове розірвання контракту, мають право оскаржити таке рішення у порядку, встановленому законодавством.

У разі визнання рішення про дострокове розірвання контракту незаконним особи рядового і начальницького складу поновлюються на посадах, які займали раніше, або на рівнозначних посадах з виплатою грошового забезпечення за час вимушеного невиконання службових обов'язків.

185. Звільнення осіб рядового і начальницького складу із служби цивільного захисту здійснюється їх начальниками (керівниками), яким таке право надано відповідно до номенклатури посад, а осіб начальницького складу, які мають спеціальні звання від полковника служби цивільного захисту та вище, - виключно Головою ДСНС.

186. Особам середнього, старшого і вищого начальницького складу, які мають на момент підписання наказу про звільнення із служби обчислену відповідно до законодавства вислугу років для призначення пенсії (у тому числі у пільговому обчисленні), за умови відсутності у них дисциплінарних стягнень у разі звільнення (крім осіб, які звільняються із служби згідно з [підпунктами 6-8, 11 і 15](#) пункту 176 цього Положення) наказами керівників (начальників), які здійснюють звільнення, надається право носіння форменого одягу після звільнення із служби цивільного захисту.

{Пункт 186 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 212 від 13.03.2019, № 965 від 27.08.2022, № 468 від 09.05.2023}

186¹. Особи рядового і начальницького складу, звільнені із служби цивільного захисту, відповідно до [Закону України](#) "Про військовий обов'язок і військову службу" направляються до відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки для взяття на військовий облік.

{Положення доповнено пунктом 186¹ згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

187. Особи рядового і начальницького складу, які померли, визнані безвісно відсутніми чи оголошені померлими, виключаються з кадрів ДСНС.

Виключення з кадрів ДСНС особи рядового і начальницького складу, яка померла, здійснюється з наступного дня після смерті, зазначеного у свідоцтві про смерть. Особа рядового і начальницького складу, яка визнана рішенням суду безвісно відсутньою або оголошена померлою, виключається з кадрів ДСНС з дня визнання її такою відповідним рішенням суду.

Резерв служби цивільного захисту

188. Для доукомплектування органів та підрозділів цивільного захисту на час мобілізації, на особливий період або в разі виникнення надзвичайної ситуації, що загрожує безпеці держави, оголошення рішення про проведення мобілізації (цільової мобілізації) та/або введення воєнного (надзвичайного) стану ДСНС створюється у порядку, передбаченому [статтею 107](#) Кодексу цивільного захисту України, резерв служби цивільного захисту.

Контракт про перебування в резерві служби цивільного захисту укладається на добровільній основі з громадянами України, які мають відповідну освітню кваліфікацію, здатні за станом здоров'я проходити службу цивільного захисту та не досягли граничного віку перебування на службі цивільного захисту.

Граничний вік перебування в резерві служби цивільного захисту становить 60 років.

Особа, яка уклала контракт про перебування в резерві служби цивільного захисту:

1) зараховується до резерву служби цивільного захисту і вважається такою, що перебуває в територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки на спеціальному обліку, - протягом строку дії контракту;

2) приймається на час мобілізації на умовах, визначених цим контрактом, на службу цивільного захисту для виконання обов'язків за посадою, передбаченою відповідним штатом (штатним розписом).

Чисельність резерву служби цивільного захисту визначається у порядку, встановленому законодавством, у межах затверджених бюджетних призначень, передбачених на утримання ДСНС.

{Пункт 188 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

189. Здійснення заходів щодо відбору кандидатів для зарахування громадян у добровільному порядку до резерву служби

цивільного захисту, визначення їх відповідності вимогам перебування у резерві служби цивільного захисту покладається на відповідні органи чи підрозділи цивільного захисту у взаємодії з територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки.

{Пункт 189 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1169 від 10.11.2021}

190. До органів чи підрозділів цивільного захисту, на яких покладено функції залучення громадян до виконання обов'язків за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, в особливий період і під час цільової мобілізації, належать:

апарат ДСНС;

територіальні органи ДСНС;

аварійно-рятувальні формування, спеціальні авіаційні, морські та інші формування, навчальні центри, формування та підрозділи забезпечення.

191. Відбір кандидатів для зарахування громадян у добровільному порядку до резерву служби цивільного захисту проводиться з числа громадян України, які мають відповідну освітню кваліфікацію, здатні за станом здоров'я проходити службу цивільного захисту та не досягли граничного віку перебування на службі цивільного захисту.

{Пункт 191 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

192. Представники органів чи підрозділів цивільного захисту в установленому порядку періодично проводять роботу у територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (згідно з планами, погодженими з територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки) з відбору кандидатів для перебування у резерві служби цивільного захисту з числа військовозобов'язаних громадян, які перебувають на військовому обліку в цих територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки.

193. Стосовно осіб, які зараховуються до резерву служби цивільного захисту і за умовами, визначеними контрактом, прийматимуться на час мобілізації на службу цивільного захисту для виконання обов'язків осіб начальницького складу, за їх письмовою згодою проводиться спеціальна перевірка відповідно до [Закону України "Про запобігання корупції"](#) у разі, коли посади, які займають такі особи, передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища чи належать до посад з підвищеним корупційним ризиком, перелік яких затверджується Національним агентством з питань запобігання корупції.

{Пункт 193 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 171 від 25.03.2015}

194. Громадяни, які виявили бажання укласти контракт про перебування в резерві служби цивільного захисту та які не досягли граничного віку перебування на службі цивільного захисту, визначеного цим Положенням, подають заяву керівникові (начальникові) відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту, зазначеного в [пункті 190](#) цього Положення.

{Пункт 194 в редакції Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

195. У заяві громадянина, який виявив бажання у добровільному порядку укласти контракт про перебування у резерві служби цивільного захисту, зазначаються:

прізвище, ім'я та по батькові, дата народження, місце народження та адреса, за якою він проживає;

місце реєстрації;

освіта, професія, отримана військово-облікова спеціальність, штатна посада, на якій він проходив військову службу чи службу цивільного захисту;

найменування органу чи підрозділу цивільного захисту, в якому він виявив бажання перебувати у резерві служби цивільного захисту.

196. Органи чи підрозділи цивільного захисту приймають заяви від громадян, які виявили бажання укласти контракт про перебування у резерві служби цивільного захисту.

Голова ДСНС, керівник територіального органу ДСНС, аварійно-рятувального формування, спеціального чи іншого формування, навчального центру, формування або підрозділу забезпечення (далі - керівник органу чи підрозділу цивільного захисту) розглядає заяви громадян, які виявили бажання укласти контракт про перебування у резерві служби цивільного захисту, та приймає рішення про подальше вивчення кандидата з метою визначення відповідності його вимогам перебування у резерві служби цивільного захисту або про відмову у зарахуванні кандидата до резерву служби цивільного захисту, про що інформується зазначений кандидат.

197. У разі прийняття керівником органу чи підрозділом цивільного захисту рішення про подальше вивчення кандидатів громадяни разом із заявою щодо укладення контракту про перебування у резерві служби цивільного захисту додають:

письмову згоду на проведення спеціальної перевірки за встановленою формою у разі необхідності її проведення;

{Абзац другий пункту 197 в редакції Постанови КМ № 171 від 25.03.2015}

копію документа, що посвідчує особу;

автобіографію;

довідку про трудову діяльність з місця роботи, служби зайнятості (для тих, хто тимчасово не працює);

характеристику з місця роботи;

медичну довідку про стан здоров'я за формою, затвердженою МОЗ;

{Абзац восьмий пункту 197 виключено на підставі Постанови КМ № 301 від 14.05.2015}

копії документів про освіту;

копію військового квитка (для військовозобов'язаних);

копію свідоцтв про укладення шлюбу та народження дітей;

довідку про допуск до державної таємниці (у разі наявності).

Кандидат подає декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у порядку, визначеному [Законом України](#) "Про запобігання корупції".

{Пункт 197 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 301 від 14.05.2015](#)}

198. Заяву особи рядового і начальницького складу, яка звільняється із служби цивільного захисту та виявила бажання укласти контракт про перебування у резерві служби цивільного захисту, розглядає керівник органу чи підрозділу цивільного захисту, з якого вона звільняється із служби (штат якого на воєнний час передбачає наявність посад, на яких можуть перебувати військовозобов'язані громадяни у резерві служби цивільного захисту), який приймає рішення про укладення (відмову в укладенні) контракту про перебування такої особи у резерві служби цивільного захисту та інформує про це зазначену особу або надсилає відповідну інформацію до відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту для подальшого розгляду та прийняття відповідного рішення.

{Абзац перший пункту 198 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

У такому випадку спеціальна перевірка щодо зазначеного кандидата не проводиться.

У разі прийняття позитивного рішення з особою рядового і начальницького складу, яка звільняється із служби цивільного захисту, після її звільнення укладається контракт про перебування у резерві служби цивільного захисту в порядку, визначеному цим Положенням.

{Абзац третій пункту 198 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

199. Вивчення питань щодо кандидатів з метою визначення відповідності їх вимогам перебування у резерві служби цивільного захисту здійснюється керівниками органів чи підрозділів цивільного захисту шляхом:

вивчення віку, особистих якостей, установлення рівня їх освіти та професійної придатності;

визначення бажання перебувати у добровільному порядку в резерві служби цивільного захисту і за якою професією (на якій штатній посаді);

визначення згоди на проведення спеціальної перевірки відомостей про особу, яка претендує на зайняття посади, пов'язаної з виконанням функцій держави, у порядку, встановленому законодавством;

вивчення стану здоров'я.

200. Вивчення особистих якостей, установлення рівня їх освіти та професійної придатності кандидатів передбачає:

вивчення та аналіз документів щодо рівня освіти, професійної підготовки, сімейного стану;

вивчення військово-облікових документів, характеристик з місця роботи, служби, матеріалів особової справи, що є на кандидатів у територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, органах чи підрозділах цивільного захисту;

проведення індивідуальних бесід.

201. Вивчення стану здоров'я осіб рядового і начальницького складу, які звільняються із служби цивільного захисту та виявили бажання укласти контракт про перебування у резерві служби цивільного захисту, здійснюється лікарсько-експертними комісіями ДСНС, висновки яких керівник органу чи підрозділу цивільного захисту враховує під час прийняття рішення про укладення (відмову в укладенні) контрактів про перебування таких осіб у резерві служби цивільного захисту.

{Пункт 201 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 468 від 09.05.2023](#)}

202. Після попереднього вивчення питань щодо кандидатів керівник органу чи підрозділу цивільного захисту надсилає до відповідних органів державної влади, до компетенції яких належить проведення спеціальної перевірки, запити про перевірку відомостей щодо особи, яка претендує на зайняття посади начальницького складу, пов'язаної із виконанням функцій держави, у порядку, встановленому законодавством.

203. За результатами вивчення питань щодо кандидатів та визначення відповідності їх вимогам перебування у резерві служби цивільного захисту керівники органів чи підрозділів цивільного захисту укладають контракт про перебування військовозобов'язаних громадян у резерві служби цивільного захисту в порядку, визначеному цим Положенням.

204. Перший контракт про перебування у резерві укладається на строк п'ять років у двох примірниках (по одному для кожної із сторін), що мають однакову юридичну силу, за формою згідно з [додатком 3](#), кожний з яких підписується особою, яка вступає до резерву служби цивільного захисту, і посадовою особою ДСНС, зазначеною у [пункті 205](#) цього Положення, скріплюється гербовою печаткою відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту і зберігається у кожній із сторін.

Про укладення контракту видається відповідний наказ по особовому складу.

Контракт може бути продовжено після закінчення строку дії першого контракту на такий самий строк до досягнення громадянином граничного віку перебування на службі цивільного захисту.

205. Право на підписання контракту від імені ДСНС надається:

Голові ДСНС - з громадянами, які призначаються для комплектування посад середнього та старшого начальницького складу, передбачених штатом воєнного часу органу управління Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту;

керівникові аварійно-рятувального формування, спеціального авіаційного, морського та іншого формування, навчального центру, формування та підрозділу забезпечення (штат якого на воєнний час передбачає наявність посад, на яких можуть перебувати військовозобов'язані громадяни у резерві служби цивільного захисту) - з громадянами, які призначаються для

комплектування посад рядового і начальницького складу, передбачених штатами воєнного часу зазначених формувань, центрів, підрозділів;

керівникові територіального органу ДСНС, - з громадянами, які призначаються для комплектування посад рядового і начальницького складу, передбачених штатами воєнного часу аварійно-рятувальних формувань спеціального призначення, державних пожежно-рятувальних підрозділів (частин).

206. Контракт набирає чинності з дня його підписання сторонами.

Строк дії контракту обчислюється повними роками з дня набрання ним чинності. Про день набрання чинності контрактом робиться відповідний запис в обох примірниках контракту.

207. Контракт є підставою для видання відповідного наказу по особовому складу про зарахування громадянина до резерву служби цивільного захисту, а в особливий період чи під час цільової мобілізації - про прийом особи, що перебуває у резерві служби цивільного захисту, на службу цивільного захисту і призначення її на відповідну посаду, передбачену штатом воєнного часу органу управління, формування чи підрозділу цивільного захисту, до якого приписана зазначена особа.

208. Після зарахування військовозобов'язаних громадян до резерву служби цивільного захисту органи чи підрозділи цивільного захисту проводять роботу з оформлення їх особових справ.

До особової справи військовозобов'язаного громадянина, який перебуває у резерві служби цивільного захисту, додаються такі документи:

заява військовозобов'язаного про бажання добровільно укласти контракт про перебування у резерві служби цивільного захисту;

{Абзац третій пункту 208 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

один примірник контракту про перебування у резерві служби цивільного захисту (з особистим підписом громадянина про одержання першого примірника контракту);

довідка про трудову діяльність;

автобіографія у двох примірниках (один - написаний власноручно, другий - у друкованому вигляді);

копія довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків;

характеристика з місця роботи;

висновки на запити про спеціальну перевірку;

довідка про групу крові та резус-фактор;

медична довідка про стан здоров'я за формою, затвердженою МОЗ;

копії документів про народження, освіту та сімейний стан;

копія військового квитка;

кольорова фотокартка розміром 6 x 9 сантиметрів;

копія паспорта громадянина України;

{Абзац шістнадцятий пункту 208 виключено на підставі Постанови КМ № 301 від 14.05.2015}

довідка про допуск до державної таємниці (у разі наявності).

209. Особові справи військовозобов'язаних громадян, які перебувають у резерві служби цивільного захисту, зберігаються в органах і підрозділах цивільного захисту та є основним документом з обліку осіб, які уклали контракт про перебування у резерві служби цивільного захисту.

Облік громадян, які уклали контракт про перебування у резерві служби цивільного захисту, здійснюється органами та підрозділами цивільного захисту.

210. Днем припинення строку дії контракту вважається:

день закінчення строку дії контракту - в разі, якщо з військовозобов'язаним громадянином продовжено контракт про перебування у резерві служби цивільного захисту;

день, зазначений у наказі по особовому складу про відрахування із резерву служби цивільного захисту, - якщо новий контракт не укладається або у разі дострокового розірвання контракту.

211. У разі припинення дії контракту в примірнику контракту, що зберігається в особовій справі, робиться запис про підставу та дату припинення його дії, який скріплюється гербовою печаткою. Військовозобов'язаний громадянин подає до відповідного органу чи підрозділу за бажанням другий примірник контракту, в якому робиться такий самий запис, що і в першому примірнику.

212. З особами, які уклали контракти про перебування у резерві служби цивільного захисту, для досягнення ними відповідного професійно-кваліфікаційного рівня та набуття (відновлення) необхідних практичних навичок роботи на штатних посадах осіб рядового і начальницького складу проводяться збори (навчальні або перевірочні).

213. Особа, яка уклала контракт про перебування у резерві служби цивільного захисту:

наказом по особовому складу керівника органу чи підрозділу цивільного захисту зараховується до резерву служби цивільного захисту на посаду, передбачену штатом воєнного часу органу управління, формування чи підрозділу цивільного захисту і вважається такою, що перебуває в територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки на спеціальному обліку, - протягом строку дії контракту;

{Абзац другий пункту 213 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

під час мобілізації (в тому числі цільової) та переведення органів і підрозділів цивільного захисту на штати воєнного часу зобов'язана з'явитися на збірний пункт органу чи підрозділу цивільного захисту у строк, зазначений в надісланому їй розпорядженні керівника цього органу. З моменту оголошення мобілізації громадянам, які перебувають на військовому обліку та які уклали контракти про перебування у резерві служби цивільного захисту, забороняється зміна місця проживання без дозволу керівників відповідних органів та підрозділів цивільного захисту;

на час мобілізації приймається на умовах, визначених цим контрактом, на службу цивільного захисту для виконання обов'язків за посадою, передбаченою відповідним штатом воєнного часу.

Звільнення із служби цивільного захисту осіб, прийнятих на таку службу на основі контрактів про перебування у резерві служби цивільного захисту, здійснюється на підставі відповідного рішення, прийнятого у порядку, передбаченому [Законами України "Про правовий режим надзвичайного стану"](#) та ["Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію"](#).

214. Під час цільової мобілізації за особою, прийнятою на службу цивільного захисту на основі контракту про перебування у резерві служби цивільного захисту, зберігаються місце роботи, а також займана посада та середня заробітна плата на підприємстві, в установі, організації незалежно від підпорядкування і форми власності.

215. У разі зарахування військовозобов'язаних громадян до резерву служби цивільного захисту керівники органів чи підрозділів цивільного захисту зобов'язані письмово у семиденний строк в установленому порядку поінформувати про цей факт територіальний центр комплектування та соціальної підтримки за місцем реєстрації зазначених громадян для переведення їх із загального військового обліку на спеціальний облік.

{Абзац другий пункту 215 виключено на підставі Постанови КМ № 468 від 09.05.2023}

216. Контракт про перебування у резерві служби цивільного захисту припиняється (розривається):

- 1) у зв'язку із закінченням строку дії контракту;
- 2) за станом здоров'я - на підставі висновку військово-лікарської комісії про непридатність громадянина до військової служби;
- 3) у зв'язку із скороченням штатів - у разі неможливості використання громадянина у резерві служби цивільного захисту у зв'язку із скороченням посад, передбачених штатами воєнного часу органу управління, аварійно-рятувального формування, спеціальних авіаційних, морських та інших формувань, навчального центру, формування чи підрозділу забезпечення, на яких можуть перебувати військовозобов'язані громадяни у резерві служби цивільного захисту;
- 4) у разі укладення з громадянином нового контракту;
- 5) у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду;
- 6) у разі смерті (загибелі) громадянина, а також визнання його судом безвісно відсутнім або оголошення померлим;
- 7) у разі неприбуття громадянина на збори (навчальні або перевірочні) без поважних причин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України;
- 8) у разі виникнення установлених законом обставин, унаслідок яких військовозобов'язані не підлягають призову на військову службу під час мобілізації;
- 9) у зв'язку з набуттям громадянства іноземної держави;
- 10) за згодою сторін.

{Пункт 216 доповнено підпунктом 10 згідно з Постановою КМ № 468 від 09.05.2023}

217. У разі припинення (розірвання) контракту про перебування військовозобов'язаних громадян у резерві служби цивільного захисту керівники органів чи підрозділів цивільного захисту зобов'язані письмово у семиденний строк в установленому порядку поінформувати про цей факт територіальний центр комплектування та соціальної підтримки за місцем реєстрації зазначених громадян для переведення їх на загальний військовий облік.

Додаток 1
до Положення

КОНТРАКТ

про проходження служби цивільного захисту

{Додаток 1 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 910 від 07.12.2016, № 212 від 13.03.2019, № 965 від 27.08.2022, № 468 від 09.05.2023}

Додаток 2
до Положення

КОНТРАКТ

про навчання (проходження служби цивільного захисту)

{Додаток 2 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 910 від 07.12.2016, № 212 від 13.03.2019, № 965 від 27.08.2022, № 468 від 09.05.2023}

Додаток 3

КОНТРАКТ

про перебування у резерві служби цивільного захисту

{Додаток 3 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 910 від 07.12.2016](#), [№ 965 від 27.08.2022](#)}

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 11 липня 2013 р. № 593

ПЕРЕЛІК

постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність

1. [Постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 р. № 629](#) “Про затвердження Положення про порядок проходження служби особами рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту” (Офіційний вісник України, 2005 р., № 30, ст. 1810).
2. [Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 194](#) “Деякі питання тимчасової непрацездатності осіб рядового і начальницького складу” (Офіційний вісник України, 2010 р., № 14, ст. 673).
3. Пункт 7 [змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України](#), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 2 листопада 2011 р. № 1126 (Офіційний вісник України, 2011 р., № 85, ст. 3113).
4. [Пункт 4 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України](#), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2012 р. № 412 (Офіційний вісник України, 2012 р., № 39, ст. 1471).
5. [Пункт 16 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України](#), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2012 р. № 657 (Офіційний вісник України, 2012 р., № 55, ст. 2213).
6. [Пункт 38 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України](#), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2012 р. № 868 (Офіційний вісник України, 2012 р., № 71, ст. 2870).